

Foto: Sandra Mell

Delårsrapport 2024

Dokumentnamn Delårsrapport 2024		Dokumenttyp Redovisning	Omfattning Alla nämnder och bolag samt revisorerna
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Redovisningschef	Publicering Internt och externt	
Författningsstöd Kommunallagen (2017:725) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)			
Beslutad	Bör revideras senast	Beslutsinstans Fullmäktige	Diarienummer KS 2024/138-00
Revideringar	Vad revideringen avsett		

Förord

Vi är i ett läge där vår kommun behöver både gasa och bromsa samtidigt. Samtidigt som vi vill satsa för att bli mer attraktiva för befintliga och nya invånare, så kämpar vi med ett tufft läge där kostnaderna helt enkelt är för höga i förhållande till intäkterna.

Vår viktigaste uppgift är att leverera service till invånarna, som nu blir fler och fler. I fjol var första gången på länge som vi växte, och trenden med inflyttning och ökad folkmängd har förstärkts i år. Detta sker tack vare att stora delar av det lokala näringslivet blomstrar och skapar många nya jobb.

Tillväxten är förstås fantastiskt positiv, men den ställer också högre krav på oss som kommun. Vi hade behövt stärka ekonomin även utan denna expansion. Men nu behöver vi också kunna finansiera investeringar och andra satsningar kopplade till tillväxten. Exempelvis finns nu engelskspråkig undervisning på både grundskolan och gymnasiet. Ett annat exempel är att vi tar fram mer byggbar mark för nya lägenheter och villor.

Samtidigt som inflyttningen på sikt kommer att bidra med ökade skatteintäkter måste vi här och nu hantera den verklighet med höga kostnader som vi, liksom många andra kommuner, befinner oss i.

Att både gasa och bromsa handlar kort sagt om att vara effektiv med de pengar vi har, och att samtidigt ta tillvara på möjligheten till utveckling och tillväxt.

Stort tack till alla som är med och bidrar i det viktiga arbetet. Det är med laganda, engagemang och en framåtlutad inställning som vi tillsammans tar oss an utmaningarna och möjligheterna.

Ludvika i oktober 2024

Leif Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande (S)

Maria Skoglund
Kommundirektör

Innehåll

1	Värdegrund, vision och de mål som ska nås	5
1.1	En översikt	5
1.2	Verksamhetsmål.....	6
1.3	Finansiella mål	8
1.4	Personalmål.....	9
2	Förvaltningsberättelse.....	10
2.1	Översikt över verksamhetens utveckling	11
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	13
2.3	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	15
2.4	Balanskravsresultat	20
3	Finansiella rapporter.....	21
3.1	Resultaträkning	21
3.2	Balansräkning.....	22
3.3	Noter	23
4	Nämndernas ekonomi.....	24
4.1	Driftkostnader.....	24
4.2	Investeringar	29
5	Bolagens ekonomi	31
5.1	Resultat.....	31
5.2	Investeringar.....	32
6	Uppföljning av verksamhetsmålen resultatmått.....	33
7	Uppföljning av de finansiella målen.....	46
8	Uppföljning av personalmålen resultatmått	47

1 Värdegrund, vision och de mål som ska nås

Vi finns till för Ludvikabon och vill ge bra service i allt vi gör.

Värdegrunden *Lagandan* vägleder oss i det dagliga arbetet.

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun. Det är vår vision och långsiktiga inriktning.

Vi har mål som visar vad vi prioriterar och satsar särskilt på, för att utveckla verksamheterna och kommunen i stort.

Vi har även mål för ekonomin och personalen.

1.1 En översikt

Vi finns till för Ludvikabon och vill ge bra service i alla våra verksamheter.

De 2 800 medarbetarna i koncernen plus timvikarierna är vår viktigaste resurs för att kunna ha hög kvalitet i det vi gör och nå våra mål.

Värdegrunden *Lagandan* vägleder oss i det dagliga arbetet. Den stärker

Värdegrundens fyra principer	Relationer Glädje Lärande Driv
---------------------------------	--------------------------------------

samarbetet och vi-känslan och bidrar till att vi tillsammans hittar vägar framåt för att

förbättra våra verksamheter och nå våra mål.

Visionen *Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun* pekar ut vår

Vision	Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun
--------	--

långsiktiga färdriktning och säger vad vi strävar efter.

Målen för våra verksamheter visar vad som ska utvecklas, och vad vi satsar särskilt på, för att gynna invånarna och kommunen som helhet.

Verksamhets- mål	En av landets bästa skolkommuner
	En bra kommun att växa upp i
	En tillväxtkommun
	En bra kommun att leva i
	En hållbar kommun

Vi prioriterar barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö.

Våra nämnder och bolag bidrar till att målen nås, med fokus på de områden där man har störst möjlighet att påverka.

Vi har också mål för ekonomin och personalen.

Finansiella mål	Oförändrad skattesats
	Tillräckliga ekonomiska överskott
	En tillräckligt stor del av investeringarna ska finansieras med egna medel
Personalmål	Ökad frisknärvaro
	Minskad sjukfrånvaro

De finansiella målen styr vilka pengar vi har att röra oss med till löpande verksamhet och investeringar.

Personalmålen visar områden som vi vill förbättra för att vara en bra arbetsgivare.

1.2 Verksamhetsmål

Vi har fem mål. Det finns en kort beskrivning av vad vart och ett står för.

Det finns också konkreta resultatmätt (målindikatorer) som visar vad vi särskilt vill utveckla och uppnå, för att man ska kunna säga att målen är på väg att nås.

Se även kapitel 6.

**En av
landets
bästa skol-
kommuner**

**En bra
kommun
att växa
upp i**

**En tillväxt-
kommun**

**En bra
kommun
att leva i**

**En hållbar
kommun**

En av landets bästa skolkommuner

Det här menar vi med målet

Vi prioriterar barn och unga.
För att kunna trivas och prestera behöver barn och unga känna sig trygga.
Vi satsar på skolan – från förskolan för de allra minsta till grundskolan och gymnasiet.
Utbildningen och kunskaperna ska förbättras, så att ungdomar efter avslutad skolgång står väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Vi jobbar särskilt för att

- Elevernas studieresultat ska förbättras.
- Eleverna ska känna sig trygga i skolan.
- Utbildningen i förskolan ska stärkas.

En bra kommun att växa upp i

Det här menar vi med målet

Våra barn och unga ska växa upp i trygga miljöer, må bra, känna framtidstro och ha möjlighet till ett rikt fritidsliv.
Ungas drivkraft och vilja att påverka ska tas tillvara.
Skolungdomar ska kunna prova på arbetslivet och knyta kontakter för framtiden, vilket är viktigt även för vår långsiktiga kompetensförsörjning.

Vi jobbar särskilt för att

- Ungdomar ska känna att de kan påverka oss i kommunen.
- Ungdomar ska kunna sommarjobba hos oss.
- Färre barn ska leva i familjer med ekonomiskt bistånd.

En tillväxtkommun

Det här menar vi med målet

Vår kommun ska fortsätta växa, utvecklas och bli mer attraktiv.

Tillväxten i sig skapar resurser, ökar attraktiviteten, ger ett ökat underlag för service, underlättar etableringar och ger nya möjligheter för framtiden.

Ludvika ska vara en bra kommun att driva företag i.

Vi jobbar särskilt för att

- Befolkningen ska öka.
- Fler arbetstillfällen ska skapas.
- Företagarna ska vara nöjda med det lokala företagsklimatet.

En bra kommun att leva i

Det här menar vi med målet

I hela kommunen ska vi kunna bo bra, leva ett gott liv och ta del av kommunens service och insatser av god kvalitet.

Kultur, idrott, mötesplatser och ett rikt föreningsliv är viktigt både för befintliga invånare och för att attrahera nya.

Ett brett och varierat utbud av fritidsaktiviteter, arrangemang och evenemang bidrar till livskvalitet och stolthet för vår kommun.

Vi jobbar särskilt för att

- Invånarna ska vara nöjda med att bo och leva i kommunen.
- Invånarna ska vara nöjda med utbudet av aktiviteter och evenemang.
- Äldre ska vara nöjda med sin äldreomsorg.

En hållbar kommun

Det här menar vi med målet

Alla behöver hjälpas åt för att de globala, nationella och lokala miljömålen ska nås.

Vi ska vara pådrivande när det gäller miljö, hållbarhet och hushållning med resurser.

Vi ska både minska vår egen direkta miljö- och klimatpåverkan och underlätta för invånare och företag att minska sin. Det ska vara lätt att göra rätt.

Vi jobbar särskilt för att

- Mat- och restavfallet i återvinningen ska minska.
- Matsvinnet i våra skolrestauranger ska minska.
- Våra fordon ska köras på fossilfria drivmedel.
- Energianvändningen i våra lokaler ska minska.

1.3 Finansiella mål

Vi har tre mål, som hänger ihop sinsemellan och som ska ses som en helhet. En kort beskrivning visar vad varje mål står för och vad det innebär för vår planering. Se även kapitel 7. Målen fastställdes i kommunens *riktlinjer för god ekonomisk hushållning* och ger en långsiktig inriktning för både vår verksamhet och ekonomi.

Oförändrad skattesats

Det här menar vi med målet

Skatteintäkterna utgör vår klart största intäktskälla.

Nivån på den skattesatsen är en sida av god ekonomisk hushållning, eftersom den ger en begränsning för vilka verksamhetsmässiga ambitioner som är möjliga.

Det här jobbar vi för

Den kommunala skattesatsen ska varken höjas eller sänkas, bortsett från eventuella skatteväxlingar.

Tillräckliga ekonomiska överskott

Det här menar vi med målet

Ett normalår ska kommunen bedriva verksamhet för högst 98 procent av de löpande intäkterna, så att resterande minst 2 procent blir ett överskott.

Överskott behövs bland annat för att finansiera investeringar och täcka oförutsedda behov.

Genom att inte använda alla löpande intäkter i verksamheten skapas ett finansiellt handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning.

Det här jobbar vi för

Under en rullande femårsperiod ska det underliggande resultatet vara minst 2 procent av periodens intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och kommunal-ekonomisk utjämning.

En tillräckligt stor del av investeringarna ska finansieras med egna medel

Det här menar vi med målet

En sida av god ekonomisk hushållning är att en stor del av investeringarna kan finansieras med egna medel, det vill säga med avskrivningar och årets resultat.

Endast i undantagsfall, och då i mindre grad, kan det vara aktuellt att finansiera investeringar genom att ta upp lån.

Det här jobbar vi för

Under en rullande femårsperiod ska minst 80 procent av nämndernas nettoinvesteringar finansieras med egna medel.

1.4 Personalmål

Inom *Hållbart arbetsliv* finns två mål.

Det finns en kort beskrivning av vad målområdet står för. Det finns också konkreta resultatmått som visar vad vi särskilt vill ska förbättras och uppnås, för att man ska kunna säga att målen är på väg att nås. Se även kapitel 8.

Målområdet *Hållbart arbetsliv*

Våra medarbetare ska må bra, trivas på jobbet och kunna förena arbete och privatliv.

En ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro bland våra medarbetare ger många vinster. Det är först och främst bra för den enskilde. Det ger också bättre förutsättningar för att vi ska kunna ge god service till invånarna och nå våra mål. Det ger samtidigt ekonomiska vinster.

Det hållbara arbetslivet är en prioriterad fråga för oss. Det är en viktig del i att vi ska vara en attraktiv arbetsgivare, som kan behålla och rekrytera tillräckligt många medarbetare nu och i framtiden.

Ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro

Ökad frisknärvaro	<ul style="list-style-type: none">Fler medarbetare ska använda friskvårdsbidraget, som en hälsofrämjande insats.Fler medarbetare ska ha högst några få sjukdagar.
Minskad sjukfrånvaro	<ul style="list-style-type: none">Den totala sjukfrånvaron ska minska.Korttidsfrånvaron ska minska (dag 1–7).

2 Förvaltningsberättelse

Vi ger en översikt av hur det gick för kommunen under årets första åtta månader. Prognoser lämnas för helåret.

Vi lämnar en bedömning av om våra verksamhetsmål och finansiella mål kommer att nås. För ekonomin redovisas vilka intäkter och kostnader och vilket resultat vi har haft, och vad vi räknar med till årets slut. Vidare visas hur mycket vi investerar för. Nyckeltal för den långsiktiga finansiella ställningen presenteras.

Kommunen avser vår nämnder och de samarbeten med andra kommuner vi ingår i. På några ställen nämner vi hur det går för den kommunala koncernen. Då avses den sammantagna bilden av nämnderna, kommunsamarbetena samt våra bolag.

Malingarna, Nyhammar.

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Förbättringar syns för nästan alla de indikatorer som används för att visa hur det går med våra verksamhetsmål. Här kan nämnas att betygen i grundskolan stiger, det växer fram fler arbetstillfällen och folkmängden ökar.

I år blir det ett ekonomiskt underskott, efter högre kostnader än budgeterat för nämndernas verksamhet. Nämnderna kommer investera ungefär lika mycket som i fjol.

Våra helägda bolag förväntas sammantaget göra ett plusresultat i år. Totalt sett räknar de helägda bolagen med att investera mer än förra året.

Verksamhet

Inom flera viktiga verksamhetsområden fortsätter utvecklingen gå åt rätt håll. Några exempel: avgångsbetygen i grundskolan fortsätter stiga, det fortsätter växa fram nya arbetstillfällen i det lokala näringslivet, folkmängden fortsätter växa, företagens betyg på företagsklimatet fortsätter förbättras, det fortsätter bli färre barn i familjer med ekonomiskt bistånd och vi ser en fortsatt minskning av avfallet inom återvinningen.

Befolkningsutvecklingen är positiv främst tack vare en ökad inflyttning. Detta är helt säkert en effekt av att den dominerande arbetsgivaren Hitachi Energy sedan några år rekryterar många nya medarbetare. Hittills i år har folkmängden vuxit nästan tre gånger så mycket som under hela fjolåret.

Kommunen

	2022	2023	Utfall jan-aug 2024	Budget helår 2024	Prognos helår 2024
Invånare (antal)	26 353	26 402	26 536	-	-
Skattesats (%)	22,07	22,07	22,06	22,06	22,06
Intäkter (miljoner kronor)	2 292	2 280	1 692	2 479	2 525
Kostnader (miljoner kronor)	-2 232	-2 279	-1 704	-2 438	-2 563
Skatteintäkter och statsbidrag (miljoner kr)	1 900	1 986	1 374	2 079	2 063
Resultat (miljoner kronor)	59	1	-12	42	-38
Justerat resultat (miljoner kronor) ¹	56	-3	-16	42	-41
Investeringar (miljoner kronor)	61	71	31	91	65
Låneskuld (miljoner kronor)	100	100	100	-	100
Soliditet (%)	54	56	57	-	-
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (%)	26	27	26	-	-
Sjukfrånvaro (%)	10,8	10,1	10,2	-	-

¹. Årets resultat rensat för poster som inte är kopplade till den egentliga verksamheten och som stör bilden av den underliggande förmågan att skapa överskott. Det som rensas bort är främst realisationsvinster, realisationsförluster, extraordinära intäkter och extraordinära kostnader.

Intäkter, kostnader och resultat

Under årets åtta första månader hade kommunen intäkter på 1,69 miljarder kronor och kostnader kring 1,70 miljarder kronor. Det blev ett underskott på 12 miljoner kronor, mot det plus på 10 miljoner kronor som vi hade budgeterat med.

Enligt prognos blir det i år ett underskott på 38 miljon kronor, vilket är 79 miljoner kronor mindre än de 42 miljoner kronor vi har i budget och likaledes mindre än fjolårets överskott på 1 miljon kronor. Det blir ett underskott eftersom nämnderna sammantaget väntas överskrida sin budget för den löpande verksamheten med 78 miljoner kronor.

Med ett prognosticerat negativt balanskravsresultat kommer kommunen inte uppfylla lagens krav på minst ett nollresultat. I stället tror vi att det blir ett underskott på 41 miljoner kronor. Ett underskott ska enligt lag återställas inom tre år.

Våra bolag räknar med att i år sammantaget göra ett positivt resultat. En del av det kommer vi enligt prognos kunna tillgodoräkna oss i det kommande årsbokslutet för den kommunala koncernen. Plusresultatet skapas främst i elproducerande VB Kraft som hittills i år både har producerat mer än man hade räknat med (tack vare höga vattenflöden) och kunnat sälja till ett något högre snittpris än budgeterat.

Investeringar

Hittills i år har våra nämnder investerat för 31 miljoner kronor. Enligt prognos blir det 65 miljoner kronor till årets slut, vilket i så fall blir nästan som fjolårets nivå på 71 miljoner kronor. Några av de större projekten är inom mark- och anläggningsarbeten, vägar och IT.

Sedan några år svarar nämnderna bara för en mindre del av koncernens samlade investeringar. Merparten görs numera i våra bolag. Totalt sett räknar våra helägda bolag med att i år investera för 302 miljoner kronor, vilket är klart mer än förra årets 183 miljoner kronor. Större delen sker inom fastighetsområdet och VA-systemet.

Den finansiella ställningen

Kommunens finansiella ställning har nästan inte förändrats i år, i bemärkelsen att soliditeten den 31 augusti var ungefär som den var den 31 december 2023.

Nyckeltalet mäter den långsiktiga ekonomiska styrkan – ju högre soliditet, desto starkare ställning.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Tuffa samhällsekonomiska förutsättningar samtidigt som det skapas många nya jobb hos företag i kommunen. Det är några aktuella faktorer som påverkar – och som även framöver kan påverka – våra finansiella rapporter.

Tuff ekonomi, men förbättring väntar 2025

Våra möjligheter att ge en fortsatt god service till invånarna påverkas av de tuffa ekonomiska tider som råder för kommunsektorn. De senaste årens inflations- och ränteuppgång har lett till höga kostnader.

Samhällsekonomin växte inte alls 2023 och i år väntas endast en svag uppgång. Men 2025 vänder konjunkturen tydligt uppåt, och ekonomin fortsätter stärkas även 2026 och 2027. Detta enligt SKR:s prognos den 3 oktober 2024 i cirkulär 24:43.

Inflationen har nu växlat ned rejält jämfört med föregående års höga nivåer, och framöver väntas prisökningstakten ligga kring 2 procent eller lägre. Det reala skatteunderlaget kommer därför stiga kraftigt 2025, efter två år då värdet minskade. Detta kommer för 2025 innebära en förbättrad ekonomisk situation för sektorn som helhet och därmed även för vår kommun. Även 2026 och 2027 stiger kommunernas köpkraft.

Nya arbetstillfällen innebär både möjligheter och utmaningar

Sedan en tid växer det fram många nya jobb i det lokala näringslivet.

Trenden har pekat uppåt varje månad i över tre år.

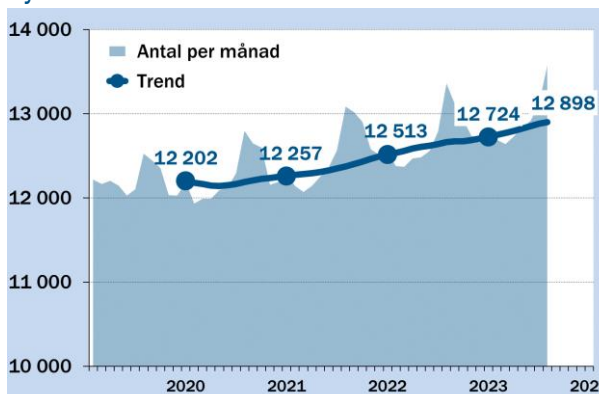
År 2023 fanns kring 12 700 arbetstillfällen i kommunen, varav merparten i privat sektor.

Industritraditionen är stark och Ludvika är en av få kommuner med ett privat

företag som största arbetsgivare. Hitachi Energy är helt dominerande med sin världsledande verksamhet inom kraftöverföring. Man har en ledande roll i den globala elektrifieringen och gröna omställningen.

Fram till för några år sedan hade man kring 3 000 sysselsatta i Ludvika, och var redan då Dalarnas största privata arbetsgivare. Men efter en mycket god ordergång har företaget både 2022 och 2023 ökat den svenska verksamheten med kring 1 000 medarbetare och expansionen fortsätter. En stor del av de nya jobben är knutna hit till Ludvika och i maj 2024 hade man kring 4 400 anställda här.

Sysselsatta

Källa: SCB:s Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).
Folkbokförda i Sverige 15–74 år.

I kommunen finns även andra företag som växer. Exempelvis skapar de nya jobben också möjligheter för underleverantörer och andra företag i området.

När fler kommer i arbete ökar skatteintäkterna och ges nya möjligheter. Fler jobb bör betyda att fler väljer att bosätta sig här, vilket i sin tur bör ge en ökad efterfrågan på bostäder. Samtidigt ställer denna expansion krav på mer kommunal verksamhet, i form av exempelvis skola och annan samhällsservice.

Omorganisation som berör verksamhetsområdet miljö och bygg

Den 1 juli 2024 genomfördes en omorganisation som berör vårt verksamhetsområde miljö och bygg. Detta efter beslut i fullmäktige den 24 juni 2024. Samtidigt genomfördes ett namnbyte som innebär att tidigare myndighetsnämnden miljö-och bygg sedan den 1 juli 2024 heter miljö- och byggnadsnämnden.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning för bland annat ärenden som rör bygglov, bostadsanpassning och hälsoskydd. Men den personal som utför verksamheten är inte anställd av nämnden. Den har sedan den 1 juli 2023 i stället varit anställd hos kommunstyrelsen och utgjort ett eget verksamhetsområde med en egen budget inom kommunstyrelsens förvaltning.

Omorganisationen innebär att verksamhetsområdet med personal den 1 juli 2024 bytte organisatorisk hemvist från kommunstyrelsen till kultur- och samhällsutvecklingsnämnden. Miljö och bygg utgör nu ett eget verksamhetsområde med en egen budget inom kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen.

I denna delårsrapport redovisas hela årets budget och utfall för verksamhetsområdet hos miljö- och byggnadsnämnden.

2.3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunens utveckling ligger inte i linje med kravet på god ekonomisk hushållning. Orsaken är ekonomiska underskott och negativa balanskravsresultat.

Det finns fem mål för verksamheten och tre för ekonomin, varav alla utom ett nu kan bedömas. Av dessa sju mål är det tre som väntas uppnås i år.

Det är positivt att nästan alla verksamhetsmålen resultatmätt har förbättrats.

2.3.1 Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Lagen kräver god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska en kommun ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Generellt innebär det att den ska bedrivas kostnadseffektivt, att investeringar ska självfinansieras i rimlig omfattning samt att varje generation i stort ska bära kostnaden för den kommunala service den konsumerar. Men det är inte konkret angivet vad lagens krav innebär eller hur uppföljningen ska se ut.

God ekonomisk hushållning handlar om att planera och styra för att på kortare och längre sikt klara både verksamhet och ekonomi. Därmed finns en koppling till effektivitet och fullmäktiges övergripande mål (kapitel 1). Detta enligt de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som vårt fullmäktige har fastställt.

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

När vi utvärderar lagens krav så är det med utgångspunkten att det kan anses råda god ekonomisk hushållning om flertalet av de övergripande målen nås, eller utvecklas i rätt riktning och närmar sig de fastställda ambitionsnivåerna.

Vi bedömer att kommunens utveckling inte ligger i linje med god ekonomisk hushållning. Orsaken är ekonomiska underskott och negativa balanskravsresultat.

Bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås 2024

Verksamhetsmål	En av landets bästa skolkommuner	Nej
	En bra kommun att växa upp i	Nej
	En tillväxtkommun	Ja
	En bra kommun att leva i	–
	En hållbar kommun	Nej
Finansiella mål	Oförändrad skattesats	Ja
	Tillräckliga ekonomiskt överskott	Nej
	Tillräckligt hög självfinansieringsgrad för investeringarna	Ja

Ett av de fyra verksamhetsmål som nu kan bedömas och två av tre finansiella mål tros komma att nås. Trots positiva inslag kommer nog inte de två andra verksamhetsmålen nås i tillräcklig utsträckning. Av sju mål är det alltså tre som väntas nås.

Uppföljning av verksamhetsmålnens resultatmått

	Utfall				Målvärde 2024	Bedömning av om målvärdet kommer nås vid årets slut
	2022	2023	Delår 2024	Förändring 2024		
En av landets bästa skolkommuner						
Genomsnittligt meritvärde för avgångselever i årskurs 9 (max=340)	204	213	216	↗	218	●
Genomsnittlig betygspoäng för gymnasiets avgångselever (max=20)	14,0	13,6	13,4 ^a	↗	14,1	Nej ^a
Andel elever som är trygga i skolan	89 %	89 %	-	-	91 %	-
Andel personal inom förskolan med förskollärläggning	35 %	38 %	- ^b	↗ ^b	42 %	- ^b
En bra kommun att växa upp i						
Andel ungdomar med möjlighet att påverka dem som bestämmer i kommunen	15 %	25 %	-	-	24 %	-
Antal ungdomar som sommarjobbar hos oss	288	298	266	↘	288	●
Antal barn i familjer med ekonomiskt bistånd	396	336	315	↘	380	Ja
En tillväxtkommun						
Antal invånare	26 353	26 402	26 536	↗	26 750	Ja
Antal arbetstillfällen	12 513	12 724	12 898	↗	12 800	Ja
Företagarnas sammanfattande omdöme om det lokala företagsklimatet	3,0	3,1	3,3	↗	3,3	●
En bra kommun att leva i						
Andel invånare som är nöjda med kommunen som en bra plats att bo och leva på	88 %	88 %	-	-	89 %	-
Andel invånare som är nöjda med utbudet av aktiviteter o det lokala kultur- o nöjeslivet	70 %	62 %	-	-	62 %	-
Andel som är nöjda med sin äldreomsorg	79 %	80 %	83 %	↗	89 %	●
En hållbar kommun						
Mat- och restavfall i återvinningen, kilo per person och år	179	173	172	↘	178	Ja
Matsvinn i våra skolrestauranger, gram per portion	38	35	34	↗	32	Nej
Antal av våra fordon som körs på fossilfria drivmedel	223	238	241	↗	245	Ja
Energianvändning i våra lokaler, kilowatt-timmar per kvadratmeter	147	149	146	↘	140	Nej

a. Preliminärt. Se sidan 34.

b. Preliminärt. Se sidan 35.

De fem verksamhetsmålen följs upp via de 12 av 17 resultatmått där det finns ett delårsutfall, varav ett är preliminärt. Ett trettonde mått följs upp med ett indirekt preliminärt utfall.

Inom 12 av dessa 13 områden har utvecklingen gått åt rätt håll. Avgångsbetygen i grundskolan stiger liksom de preliminära betygen på gymnasiet, färre barn lever i familjer med ekonomiskt bistånd, det har blivit fler arbetstillfällen på arbetsplatser i kommunen, folkmängden ökar, företagen ger högre betyg på företagsklimatet, fler pensionärer är nöjda med sin äldreomsorg, fler av våra fordon körs fossilfritt och vi ser en önskad minskning både i återvinningens restavfall, i matsvinnet i våra skolrestauranger samt i energivändningen i våra lokaler. Troligen har vi också en ökande andel fullt utbildade förskollärare på våra förskolor.

Det bedöms att ungefär hälften av måtten kommer nå årets målvärde till årets slut. Men även om utvecklingen alltså oftast går åt rätt håll finns det områden som ännu inte har förbättrats så mycket som vi vill. Exempelvis har inte avgångsbetygen i grundskolan ökat till den önskade nivån.

Det är denna utveckling som sammantaget gör att vi tror att ett av fyra verksamhetsmål kommer nås i år. Trots positiva inslag tror vi inte att de övriga kommer kunna uppnås i tillräcklig utsträckning. Det femte målet kan ännu inte bedömas.

Det finansiella målet om oförändrad skattesats är uppfyllt.

Enligt prognos kommer 88 procent av nämndernas investeringar 2020–2024 kunna genomföras utan att vi behöver låna. Det skulle innebära att målet om minst 80 procent självfinansiering uppnås.

På grund av fjolårets nollresultat och årets prognosticerade ekonomiska underskott blir det underliggande överskottet för femårsperioden 2020–2024 1,0 procent av periodens intäkter. Målet 2 procent kommer alltså knappast att nås. För helåret räknar vi också med ett negativt balanskravsresultat.

Verksamhetsmålen följs upp mer utförligt i kapitel 6 och de finansiella målen i kapitel 7.

Så här följs målen upp

De fem målen mäts med totalt 17 resultatmått (indikatorer), varav 13 kan följas i denna delårsrapport. Varje mått visar en viktig aspekt av respektive mål. Måtten har ett målvärde för 2024, som visar ambitionsnivån för vad vi vill ska uppnås.

Uppföljningen görs i fyra steg, där de tre första handlar om resultatmåtten och det avslutande om själva målen.

Steg 1. För varje mått redovisas delårsutfallet.

Steg 2. För varje mått redovisas om det under året har skett en utveckling i önskvärd riktning eller ej. Efter en jämförelse mellan 2023 och årets delårsutfall blir det en grön, grå eller röd pil där grönt betyder förbättring.

Steg 3. För varje mått jämförs delårsutfallet med årets målvärde. Med ett *Ja* eller ett *Nej* anges om det bedöms att målvärdet kommer att nås.

Steg 4. För varje mål bedöms slutligen om det kommer nås i år. Det som avgör är i hur många fall som målets resultatmått bedöms komma att nå sitt målvärde. Tumregeln är att åtminstone två tredjedelar av måtten kommer nå sina målvärden.

2.3.2 Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Ekonomiskt resultat

Kommunen gjorde ett underskott på 12 miljoner kronor för perioden januari– augusti. Enligt prognos blir det ett minus på 38 miljon kronor till årets slut.

Kommunens resultat

Miljoner kronor

	2022	2023	Budget jan–aug 2024	Utfall jan–aug 2024	Budget helår 2024	Prognos helår 2024
Resultat	59	1	10	-12	42	-38
Justerat resultat ¹	56	-3	10	-16	42	-41

¹. Årets resultat rensat för poster som inte är kopplade till den egentliga verksamheten och som stör bilden av den underliggande förmågan att skapa överskott. Det som rensas bort är främst realisationsvinster, realisationsförluster, extraordinära intäkter och extraordinära kostnader.

Resultatet för årets åtta första månader var 23 miljoner kronor sämre än periodens budgeterade överskott. Den viktigaste förklaringen är att verksamhetens kostnader var högre än det budgeterade beloppet, i första hand i nämndernas verksamhet. Hos nämnderna sammantaget saknas effektiviseringar och andra kostnadsdämpande åtgärder för att få ekonomin i balans till årets slut.

Intäkterna i form av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning blev totalt sett 13 miljoner kronor mindre än väntat, och enligt prognos växer avvikelsen till 17 miljoner kronor för helåret. Framför allt får vi mindre från systemet som omfördelar pengar mellan landets kommuner. Viktigaste orsaken är att vår folkmängd, trots ökningen både i fjol och i år, inte har nått upp till den nivå vi hade budgeterat med.

Prognosens minusresultat för helåret på 38 miljon kronor är 79 miljoner kronor mindre än budgeterade 42 miljoner kronor. Både intäkter och kostnader blir högre än väntat.

De högre kostnaderna gäller i första hand att nämndernas löpande verksamhet väntas förbruka mer än det tilldelade beloppet.

Det prognosticerade underskottet på 38 miljon kronor motsvarar 1,8 procent av årets intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Hela resultaträkningen redovisas i kapitel 3. En mer utförlig uppföljning av nämndernas driftkostnader redovisas i kapitel 4.

Den finansiella styrkan

Kommunens finansiella ställning har i stort sett inte förändrats i år, i bemärkelsen att soliditeten den 31 augusti i år var ungefär som den var den 31 december 2023. Nyckeltalet mäter den långsiktiga finansiella styrkan – ju högre soliditet, desto starkare ställning.

Mellanhavanden inom koncernen

Under året har vårt ägarbolag Ludvika kommun Stadshus AB fått 45,7 miljoner kronor i utdelningar från två av våra övriga bolag. 40 miljoner kronor kommer från helägda Ludvika Kommunfastigheter AB och 5,7 miljoner kronor från delägda VB Energi AB.

Kommunens soliditet

Procent

	2022	2023	Utfall jan-aug 2024	Prognos helår 2024
Inklusive totala pensionsförpliktelser	26	27	26	-
Exklusive totala pensionsförpliktelser	54	56	57	-

Måttet visar förmögenheten i form av hur stor andel av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. En hög soliditet innebär att en stor del av investeringarna har betalats utan att ta upp lån, och att skuldsättningen därför är låg.

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser till tidigare anställda ger en bild av det totala finansiella handlingsutrymmet, eftersom man där tar hänsyn inte bara till de faktiska skulderna utan också till våra åtaganden att betala ut tjänstepensioner till tidigare och nuvarande anställda.

2.4 Balanskravsresultat

Med ett prognosticerat negativt balanskravsresultat kommer kommunen inte uppfylla lagens krav på minst ett nollresultat.

Balanskravets tumregel är att inte bedriva mer verksamhet än vad som täcks av de löpande intäkterna. Men för helåret väntas kommunen inte uppfylla lagens krav på åtminstone ett nollresultat. Prognosen pekar i stället på ett negativt balanskravsresultat på 41 miljoner kronor (underskott).

Enligt lag ska budgeten upprättas så att de löpande intäkterna överstiger de löpande kostnaderna, och som ett minimum ska det bli ett nollresultat. Men i normalfallet behövs ett överskott, för att bland annat kunna finansiera investeringar. I år är det budgeterat ett överskott på 42 miljoner kronor.

Balanskravet utvärderas genom att beräkna ett balanskravsresultat, som ska vara åtminstone noll. Det är noga angivet hur det ska beräknas i en balanskravsutredning.

Balanskravsutredning, kommunen

Miljoner kronor

	2022	2023	Utfall jan-aug 2024	Budget helår 2024	Prognos helår 2024
Resultat enligt resultaträkningen	59	1	-12	42	-38
- Samtliga realisationsvinster	-3	-4	-4	-	-4
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
= Resultat efter balanskravsjusteringar	56	-3	-4	42	-41
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
= Balanskravsresultat	56	-3	-16	42	-41
+ Synnerliga skäl för att inte behöva återställa underskott	-	-	-	-	-
= Belopp att återställa	-	-3	-	-	-41

Huvudregeln är att rensa det redovisade resultatet, som i år tros bli -38 miljoner kronor, från poster som inte härrör från den normala löpande verksamheten. Sådana poster handlar i praktiken oftast om realisationsvinster.

Efter fastighetsförsäljningar finns en sådan reavinst på närmare 4 miljoner kronor för delårsperioden januari-augusti, men vi känner inte till att det blir fler sådana poster under resten av året. Det ger ett prognosticerat balanskravsresultat på -41 miljoner kronor.

Om prognosen slår in skapas inte det önskade överskott och handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning. Ett underskott ska enligt lag återställas inom tre år. För att kompensera för underskottet ska vi kommande år först budgetera med och sedan också redovisa överskott.

3 Finansiella rapporter

3.1 Resultaträkning

Kommunens resultaträkning

Miljoner kronor

	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2024	Budget helår 2024	Prognos helår 2024
Verksamhetens intäkter	201	217	378	432
Verksamhetens kostnader	-1 521	-1 585	-2 376	-2 496
Av- och nedskrivningar	-25	-27	-41	-44
Verksamhetens nettokostnader	-1 345	-1 395	-2 039	-2 108
Skatteintäkter	914	922	1 385	1 386
Generella statsbidrag och utjämning	401	454	695	677
Verksamhetens resultat	-30	-19	41	-45
Finansiella intäkter	41	22	22	30
Finansiella kostnader	-11	-15	-21	-23
Resultat efter finansiella poster	0	-12	42	-38
Extraordinära poster	-	-	-	-
Årets resultat	0	-12	42	-38
Resultat som andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	0,0 %	-0,9 %	2,0 %	-1,8 %

3.2 Balansräkning

Kommunens balansräkning

Miljoner kronor

	31 dec 2023	31 aug 2024
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
- Materiella anläggningstillgångar	534	520
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	420	403
- Maskiner och inventarier	113	116
- Övriga materiella anläggningstillgångar	1	1
- Finansiella anläggningstillgångar	823	778
Summa anläggningstillgångar	1 357	1 298
Bidrag till infrastruktur	77	74
Omsättningstillgångar		
- Förråd, lager och exploateringsfastigheter	37	39
- Kortfristiga fordringar	226	265
- Kassa och bank	257	205
Summa omsättningstillgångar	521	509
Summa tillgångar	1 955	1 881
Eget kapital, avsättningar och skulder		
Eget kapital		
- Årets resultat	1	-12
- Övrigt eget kapital	1 087	1 088
Summa eget kapital	1 088	1 076
Avsättningar		
- Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	142	176
- Andra avsättningar	34	34
Summa avsättningar	176	210
Skulder		
- Långfristiga skulder	130	135
- Kortfristiga skulder	561	460
Summa skulder	691	595
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 955	1 881
Panter och ansvarsförbindelser		
Panter och därmed jämförliga säkerheter	1 970	1 932
Ansvarsförbindelser		
- Pensionsförpliktelser	565	588
- Övriga ansvarsförbindelser	0	0
Summa ansvarsförbindelser	565	588

3.3 Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Delårsrapportens innehåll följer de minimikrav som *Rådet för kommunal redovisning* (RKR) anger i *Rekommendation 17, Delårsrapport* (mars 2024).

Den ekonomiska redovisningen har skett i överensstämmelse med *lagen om kommunal redovisning och bokföring* (2018:597) och RKR:s rekommendationer.

RKR är normgivande organ för redovisning på det kommunala området, och till god sed hör att följa rekommendationer som ges av normgivande organ.

I denna delårsrapport används samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som i vår senaste årsredovisning för 2023.

I rapporten har personallöneskuldens säsongsvariation en positiv resultatpåverkande effekt på cirka 31 miljoner kronor för perioden januari–augusti i år. Under vårmånaderna byggs semester- och ferielöneskulden upp och under sommaren är uttaget stort och bidrar till en minskad personallöneskuld som åter byggs upp genom nytt intjänande resten av året. Vi räknar med att större delen av den resultatpåverkande effekten är borta vid årets slut.

Not 2 Redovisning av statsbidrag

Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med RKR R2 Intäkter, vilket innebär att det redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner. Ett villkorat bidrag eller kostnadsersättning intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms säkert att bidraget kommer att erhållas. Generella statsbidrag intäktsredovisas succesivt med jämn fördelning över den tid som bidraget avser.

4 Nämndernas ekonomi

4.1 Driftkostnader

Enligt fullmäktiges beslut ska nämnderna och kommunsamarbetena i år bedriva verksamhet för lite mer än 2 miljarder kronor netto (kostnader minus intäkter).

Under årets första åtta månader hade nämnderna sammantaget 32 miljoner kronor högre löpande driftkostnader netto jämfört med periodens budgeterade nivå på närmare 1,35 miljarder kronor (negativ avvikelse). Intäkterna var 39 miljoner kronor högre än budget (positiv avvikelse), medan bruttokostnaderna överskreds med 71 miljoner kronor (negativ avvikelse).

Nämndernas intäkter och kostnader

Miljoner kronor

	Januari–augusti 2024			Helår 2024		
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget ¹	Prognos	Avvikelse
Intäkter	245	285	+39	378	420	+42
Kostnader	-1 592	-1 663	-71	-2 386	-2 505	-119
Nettokostnad	-1 347	-1 379	-32	-2 008	-2 086	-78

¹ Avser senast beslutad budget. Se upplysningar i tabellen på sidan 25.

Prognosen för helåret säger att nämndernas totala nettokostnader blir 78 miljoner kronor högre än den tilldelade nivån. Detta trots effektiviseringar på totalt 32 miljoner kronor och ytterligare åtgärder på 51 miljoner kronor för att få kostnaderna i balans till årets slut.

Störst överskridande under årets första åtta månader finns för vård- och omsorgsnämnden – men även för social- och utbildningsnämndens IFO-verksamhet och kultur- och samhällsutvecklingsnämnden. Samtidigt förbrukade varken kommunstyrelsen eller social- och utbildningsnämndens utbildningsverksamhet alla pengar som var avsatta för perioden.

I september öppnades den nya lekplatsen Åsen i Nyhammar.

Nämndernas intäkter och kostnader

Miljoner kronor

	Januari–augusti 2024					Nettokostnad helår 2024		
	Budget netto-kostnad	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Utfall netto-kostnad	Avvikelse netto-kostnad	Budget ¹	Prognos	Avvikelse
Kommunstyrelsen²	-260,2	82,0	-321,9	-240,0	+20,3	-392,3	-384,5	+7,8
Varav egen regi	-92,4	15,3	-93,0	-77,7	+14,7	-140,6	-126,3	+14,3
Valnämnden	-0,7	0,8	-1,2	-0,4	+0,3	-1,1	-0,9	+0,2
Gemens. nämnden f upphandling	0,0	16,3	-14,6	+1,7	+1,7	0,0	0,0	±0,0
Gemensamma servicenämnden	0,1	49,5	-45,4	+4,1	+4,0	0,0	0,0	±0,0
ATL-nämnden	-0,1	-	-0,0	-0,0	+0,1	-0,2	-0,2	±0,0
Språktolknämnden	-0,2	-	-0,2	-0,2	±0,0	-0,3	-0,3	±0,0
Överförmyndarnämnden	-1,8	-	-1,3	-1,3	+0,5	-2,5	-2,3	+0,2
Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM)	-26,7	-	-27,7	-27,7	-1,0	-40,1	-41,9	-1,8
VBU gymn.skola, vuxenutbildning m.m.	-131,9	-	-131,9	-131,9	±0,0	-197,9	-202,3	-4,4
VBU:s kulturskola	-6,5	-	-6,5	-6,5	±0,0	-9,7	-10,3	-0,6
Kultur- o samhällsutvecklnämnden	-131,3	39,8	-178,7	-138,9	-7,6	-192,5	-197,4	-4,9
Miljö- och byggnadsnämnden	-10,2	5,6	-14,3	-8,7	+1,5	-15,6	-17,2	-1,6
Varav myndighetsutövning	0,2	5,4	-4,3	1,2	+1,0	-	-0,6	-0,6
Övrigt, främst personal	-10,4	0,2	-10,0	-9,9	+0,5	-15,6	-16,6	-1,0
Social- och utbildn.nämnden IFO	-120,7	8,3	-152,8	-144,6	-23,9	-182,4	-202,5	-20,1
Social- o utbildn.nämnden Utbildning	-383,8	78,5	-452,2	-373,7	+10,1	-562,6	-574,6	-12,0
Vård- och omsorgsnämnden³	-439,3	70,4	-542,3	-471,9	-32,6	-660,9	-707,9	-47,0
Revisionen	-1,0	-	-1,0	-1,0	±0,0	-1,5	-1,4	+0,1
Totalt	-1 346,5	284,5	-1 663,2	-1 378,7	-32,2	-2 007,8	-2 085,5	-77,7

¹ Avser senast beslutad budget. Jämfört med beslutet i fullmäktige den 13 november 2023 § 73 har driframarna ändrats två gånger.

– Den 18 december 2023 § 93 gjordes tre ramjusteringar. Budgetmedel avseende möbelbanken omfördelades från samtliga övriga nämnder till kommunstyrelsens verksamhetsområde arbetsmarknad och integration. Budgetmedel avseende fackligt anställda omfördelades från social- och utbildningsnämnden till kommunstyrelsens verksamhetsområde HR. Budgetmedel avseende rehabamordnare omfördelades från samtliga övriga nämnder till kommunstyrelsens verksamhetsområde HR.

– Den 24 juni 2024 § 89 beslutades om en omorganisation som berör verksamhetsområdet miljö och bygg med start den 1 juli 2024, se sidan 14.

Verksamhetsområdet med personal bytte då organisatorisk hemvist från kommunstyrelsen till kultur- och samhällsutvecklingsnämnden. Budgetmedel för juli–december 2024 fördes från kommunstyrelsen till miljö- och byggnadsnämnden, främst avseende personal.

² Inklusive kommunens kostnad för fem gemensamma nämnder (gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan; gemensamma servicenämnden; gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel; språktolknämnden i Dalarna samt gemensamma överförmyndarnämnden), två kommunalförbund (RDM och VBU) samt valnämnden.

³ Inklusive kommunens kostnad för gemensamma nämnden Hjälpmedelsnämnden Dalarna.

Totalt sett hade **kommunstyrelsen** under januari–augusti 20,3 miljoner kronor lägre nettokostnader än det tilldelade beloppet, där budgeten består av dessa delar:

1. Den egna löpande verksamheten (egen regi). Det gäller stödfunktioner som kansli, ekonomi, HR men även till exempel näringslivsservice, arbetsmarknad och integration.
2. Man är samordnande nämnd med budgetansvar för fem gemensamma nämnder och två kommunalförbund som kommunen ingår i. Detta rör exempelvis gymnasieskola, räddningstjänst, upphandling och IT.
3. Under valår, som i år, ingår även valnämnden.

Den del av verksamheten som drivs i egen regi förbrukade under årets åtta första månader 14,7 miljoner kronor mindre än vad man hade i budget. Detta dels tack vare effektiviseringar och andra kostnadsdämpande åtgärder främst i form av man inte har tillsatt vakanta tjänster och inte heller har använt alla medel för tillväxtinsatser kopplat till Guldläget, dels tack vare högre statliga bidrag än budgeterat för krisberedskap och civilt försvar. Det bidrar till en prognos som säger att 7,8 miljoner kronor av årets budget inte kommer att användas.

Sammantaget kostade de sju kommunsamarbetena 4,6 miljoner kronor mindre än periodens budget. Men enligt helårsprognos kommer de ändå att förbruka 6,7 miljoner kronor mer än budget. Större delen av avvikelsen ligger hos VBU, och beror till stor del på ökade kostnader för inköp av gymnasieplatser från andra utbildningsanordnare. Även RDM kommer överskrida sin budget.

Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden förbrukade 7,6 miljoner kronor mer än periodens budget, med störst avvikelse inom teknik och projekt genom bland annat högre kostnader för vinterväghållning och samt lägre intäkter eftersom man fakturerar färre arbetade timmar än planerat. Prognosen säger att årets budget kommer att överskridas med 4,9 miljoner kronor, med fortsatt störst avvikelse inom teknik och projekt. Detta trots åtgärder för att effektivisera verksamheten och få ekonomin i balans till årets slut.

Miljö- och byggnadsnämnden förbrukade 1,5 miljoner kronor mindre än det budgeterade beloppet för januari–augusti, men räknar med att till årets slut överskrida kostnaderna med 1,6 miljoner kronor. Främsta orsaken är kostnadskrävande lagstadgade bostadsanpassningsärenden. Det finns också högre kostnader när inhyrda konsulter tas in på grund av personalbrist.

Social- och utbildningsnämndens individ- och familjeomsorg (IFO) överskred periodens budget med 23,9 miljoner kronor, kopplat till höga kostnader för barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd. Trots effektiviseringar och andra kostnadsdämpande åtgärder räknar man med att överskrida årets budget med 20,1 miljoner kronor. Överskridandet beror främst på ökade kostnader för barn- och ungdomsvård samt socionomkonsulter som behövs för att hinna med de allt fler orosanmälningarna. Även ekonomiskt bistånd tros överskrida budget.

Social- och utbildningsnämndens utbildningsverksamhet har hittills i år förbrukat 10,1 miljoner kronor mindre än periodens budget, vilket helt är av tillfällig karaktär i form av en negativ förändring av personalskulden som väntas gå mot noll till årets slut. Trots åtgärder för att effektivisera verksamheten och få ekonomin i balans till årets slut kommer man enligt prognos att överskrida den tilldelade budgeten med 12,0 miljoner kronor. Överskridandet beror exempelvis på högre kostnader för både löner och lokaler. Bland andra orsaker finns kostnader för sjukfrånvaro, för elever inom den anpassade grundskolan samt för barn och elever med extraordinära stödbehov i såväl grundskola som förskola.

Vård- och omsorgsnämnden överskred periodens budget med 32,6 miljoner kronor. Främsta orsaker är lönekostnader inom äldreomsorg samt kostnader för köp av boendeplatser och elevhemsplatser för personer med funktionsnedsättning. Trots effektiviseringar och andra kostnadsdämpande åtgärder räknar man med att överskrida årets budget med 47,0 miljoner kronor. Överskridandet är fortsatt främst kopplat till personalkostnader samt köp av externa boende- och elevhemsplatser.

Enligt helårsprognos kommer **revisionen** inte använda riktigt hela sin budget.

Sammantaget väntas alltså nämnderna överskrida sin tilldelade driftbudget med 78 miljoner kronor, trots genomförda och planerade åtgärder för att effektivisera verksamheten och få ekonomin i balans till årets slut.

Under resterande del av året finns det möjlighet för berörda nämnder att påverka det kostnadsöverskridande som man nu räknar med.

Tre gånger under pågående år rapporterar nämnderna och bolagen till kommunstyrelsen hur det går med verksamheten och ekonomin: efter februari, efter april och nu i delårsrapporten efter augusti. Vid avvikelser mot driftbudgeten som väntas kvarstå till årets slut, ska nämnderna på eget initiativ vidta korrigerande åtgärder. Två gånger tidigare i år har styrelsen givit berörda nämnder i uppdrag att anpassa sina kostnader till den tilldelade årsbudgeten.

På sammanträdet den 23 april 2024 § 73 behandlades årets första koncernrapportering av mål och ekonomi, avseende perioden januari–februari. Enlig helårsprognosen skulle kommunen göra ett underskott på 45 miljoner kronor, främst eftersom nämnderna sammantaget väntades överskrida sin tilldelade driftbudget med 61 miljoner kronor. Styrelsen konstaterade att vård- och omsorgsnämnden saknade en heltäckande effektiviseringsplan i förhållande till fullmäktiges beslut. Därför gavs nämnden i uppdrag att vid nästa rapporteringstillfälle, avseende januari–april, redovisa en heltäckande plan. Styrelsen konstaterade också att kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde IFO, social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde utbildning samt vård- och omsorgsnämnden saknade heltäckande handlingsplaner för att anpassa driftkostnaderna till den tilldelade årsbudgeten. Därför gavs dessa nämnder i uppdrag att vid nästa rapporteringstillfälle redovisa heltäckande planer för att anpassa driftkostnaderna till tilldelad årsbudget. Styrelsen gav också alla nämnder i uppdrag att omgående minska sina kostnader för lokaler, konsulter och inköp.

På sammanträdet den 23 april 2024 § 74 gav styrelsen också nämnderna i uppdrag att omgående vidta sådana åtgärder som leder till varaktigt minskade personalkostnader med 1,5 procent. Bakgrunden var att styrelsen såg mycket allvarligt på kommunens ekonomiska situation. Kostnadsnivån är för hög i förhållande till intäkterna och enligt nuvarande kalkyler skapas inte överskott enligt det mål som fullmäktige den 7 december 2020 § 171 fastställde i ”Riktlinjer för god ekonomisk hushållning”. Huvudorsaken är att nämnderna förbrukar mer pengar i verksamheterna än det belopp som fullmäktige har tilldelat i budget. Därför behöver nämnderna nu snabbt genomföra åtgärder som dämpar driftkostnaderna på både kortare och längre sikt.

Den 24 maj 2024 införde kommunens tjänstemannaledning ytterligare en rad omedelbara åtgärder för att nå en ekonomi i balans 2024, bland annat anställningsstopp och stopp för inköp av ej verksamhetskritiska varor och tjänster. Bakgrunden var att den senaste prognosen per april visade att tidigare beslutade åtgärder inte skulle räcka. Åtgärderna gällde omgående och året ut, med eventuell förlängning beroende på uppnått resultat.

På styrelsens sammanträde den 11 juni 2024 § 106 behandlades årets andra koncernrapportering av mål och ekonomi, avseende perioden januari–april. Enlig helårsprognosen skulle kommunen göra ett underskott på 15 miljoner kronor, främst eftersom nämnderna sammantaget väntades överskrida sin tilldelade driftbudget med 49 miljoner kronor. Styrelsen konstaterade då att vård- och omsorgsnämnden saknade en heltäckande effektiviseringsplan för 2024 i förhållande till fullmäktiges beslut. Nämnden gavs i uppdrag att vid nästa rapporteringstillfälle, avseende januari–augusti, redovisa en heltäckande plan för 2024. Styrelsen konstaterar också att kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde IFO, social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde Utbildning samt vård- och omsorgsnämnden saknar heltäckande handlingsplaner för att anpassa driftkostnaderna till den tilldelade budgeten 2024. I det sammanhanget gavs kommundirektören i uppdrag att föreslå kompletterande åtgärder för att nå en ekonomi i balans 2024, med åiterrapport senast vid nästa rapporteringstillfälle.

Under året har vi anlagt flera nya grillplatser. Som den här på Golan i Ludvika.

4.2 Investeringar

Investeringar i exempelvis anläggningar, ny teknik och vägar görs för att långsiktigt utveckla verksamheterna och kommunen som helhet.

Enligt beslut i fullmäktige kan nämnderna i år investera för totalt 91 miljoner kronor. Kring 31 miljoner kronor av anslaget har bokförts under årets första åtta månader. Normalt brukar merparten av investeringskostnaderna infalla under andra halvåret och enligt prognos väntas 65 miljoner kronor av anslaget (71 procent) att användas i år.

Nämndernas investeringar

Miljoner kronor

	Jan-aug 2024	Helår 2024				
	Utfall	Budget	Extra be- viljat och överfört under året ¹	Totalt anslag	Prognos	Avvik- else
Kommunstyrelsen	5,7	10,0	6,1	16,1	8,4	-7,7
Varav egen regi	2,2	2,4	0,5	2,9	2,8	-0,1
gemensamma servicenämnden	3,5	7,6	5,5	13,1	5,6	-7,6
Kultur- och samhälls- utvecklingsnämnden	20,7	54,0	7,5	61,5	45,2	-16,3
Varav generellt	0,0	4,5	-	4,5	0,0	-4,5
bostäder	4,2	11,0	6,0	17,0	9,1	-7,9
fastigheter	0,0	2,0	-	2,0	0,0	-2,0
fritid	0,9	2,0	0,4	2,4	1,5	-0,9
infrastruktur	10,1	20,0	-3,3	16,7	20,5	+3,8
kultur	0,3	0,5	-	0,5	0,5	±0,0
mark	4,2	5,0	4,3	9,3	6,6	-2,7
park/lek	0,9	9,0	-	9,0	7,0	-2,0
Social- och utbildnings- nämnden Utbildning	3,4	5,0	1,5	6,5	5,5	-1,0
Vård- och omsorgsnämnden	1,2	6,0	0,8	6,8	5,8	-1,0
Totalt	31,1	75,0	15,8	90,8	64,9	-26,0

1. Vid beslut i fullmäktige den 13 maj 2024 § 55 utökades kultur- och samhällsutvecklingsnämndens anslag med 4,0 miljoner kronor. Vid samma tillfälle fördes dessutom totalt 11,8 miljoner kronor över från 2023 till 2024, med olika belopp för respektive nämnd. Totalt utökades anslaget med 4,0+11,8=15,8 miljoner kronor.

Störst belopp ligger hos kultur- och samhällsutvecklingsnämnden. För helåret finns 61 miljoner kronor inom främst infrastruktur och gator samt för att färdigställa planlagda områden för kommande bostadsbyggande. Övre Knutsbo och första etappen av Hillänget, bägge i centralorten, är exempel på projekt för att möjliggöra bostadsbyggande som har pågått under året. Utifrån rådande tillväxtläge med stort behov av bostäder har Övre Knutsbo startats tidigare och genomförs i snabbare takt än vad som var planerat från början. Södra Hörksvägen i Grängesberg är ett exempel på en gata som i år har asfalterats och förbättrats på andra sätt, och fler sådana projekt har gjorts eller kommer att genomföras i olika kommundelar.

Näst störst investeringsanslag har kommunstyrelsen med 16 miljoner kronor, varav merparten avser IT-projekt inom gemensamma servicenämndens område. Totalt räknar man med att till årets slut utnyttja 8 miljoner kronor.

Nämndernas totala anslag på 91 miljoner kronor utgörs inte bara av budgeterade 75 miljoner kronor, utan även på totalt nästan 16 miljoner kronor i utökat anslag

respektive överfört från 2023 till 2024 efter beslut i fullmäktige i maj 2024. Överföringarna gjordes delvis för att säkerställa att några pågående respektive försenade projekt, beslutade för 2023, kan genomföras i år. Det gäller bland annat två gruppbestäder inom LSS samt inventarier till slöjdsalar och idrottshallar.

Totalt sett kommer alltså merparten av investeringarna att genomföras ungefär som planerat. Men alla nämnder har också projekt där årets anslag antingen inte kommer användas alls eller åtminstone inte fullt ut som planerat. Ett exempel är kultur- och samhällsutvecklingsnämndens projekt för att sanera kvarteret Orren, centrala Ludvika, inför kommande bostadsbyggande. Saneringen genomförs inte i år, utan kommer i stället att ske i samband med byggnationen. Detta för att bevara den stora bilparkeringen så länge som möjligt.

Arbetet med att uppgradera gatubelysningen i hela kommunen till LED har fortsatt under 2024.

5 Bolagens ekonomi

En betydande del av vår verksamhet bedrivs i bolagsform: vatten och avlopp, återvinning, uthyrning av bostäder, förvaltning av verksamhetslokaler samt produktion och försäljning av energi.

I flertalet fall är vi ensam ägare, medan det i övriga bolag även finns andra intressenter. Ludvika kommun Stadshus AB är moderbolag för alla de övriga bolag som kommunen äger helt eller delvis.

Krafttanken AB och Ludvika Stadsnät AB är nya bolag, som bägge startades i början av 2024. Stora Brunnsvik AB såldes i februari 2024.

5.1 Resultat

Januari–augusti i år gjorde bolagen tillsammans ett överskott på 149 miljoner kronor, som till årets slut väntas minska till 122 miljoner kronor.

Kommunala bolagens resultat efter finansiella poster

Miljoner kronor

	2022	2023	2024	
			Utfall jan–aug	Prognos helår
Ludvika kommun Stadshus AB	11,4	80,1	38,2	34,4
Ludvikas Stadsnät AB	–	–	–1,1	–2,9
Ludvika Kommunfastigheter AB	17,2	9,6	9,2	–2,9
LudvikaHem AB	14,7	–3,0	7,2	2,8
Tryggheten i Ludvika fastigheter KB	1,3	0,0	–1,8	–1,8
Västerbergslagens Kraft AB	62,1	40,1	13,1	12,0
Krafttanken AB	–	–	–0,2	0,0
Wessman Vatten & Återvinning AB	–3,3	–0,7	2,0	1,3
WBAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Västerbergslagens Energi AB	44,1	27,8	7,7	7,7
Västerbergslagens Elförsäljning AB	–18,8	5,5	4,9	4,4
Västerbergslagens Elnät AB	71,6	93,9	70,1	67,3
Totalt	200,3	253,3	149,3	122,3
Totalt exklusive moderbolaget Stadshus AB	188,9	173,2	111,1	87,9

Den stora merparten av det prognosticerade överskottet 2024 utgörs av koncernbidrag från dotterbolagen till Stadshus AB, baserat på de vinster som gjordes 2023.

I övrigt räknar bland annat VB Kraft med att i år göra en vinst som överträffar det budgeterade resultatet.

Men det överskott som kan räknas till vår kommun är mindre, eftersom vi inte själv äger alla bolag fullt ut. Ett bolag äger vi till hälften och i ytterligare tre bara en mindre del.

Vår del av de kommunala bolagens resultat efter finansiella poster

Miljoner kronor

	Ludvika kommuns ägarandel	2022	2023	2024	
				Utfall jan-aug	Prognos helår
Ludvika kommun Stadshus AB	100 %	11,4	80,1	38,2	34,4
Ludvikas Stadsnät AB	100 %	-	-	-1,3	-2,9
Ludvika Kommunfastigheter AB	100 %	17,2	9,6	9,2	-2,9
LudvikaHem AB	100 %	14,7	-3,0	7,2	2,8
Tryggheten i Ludvika fastigheter KB	100 %	1,3	0,0	-1,8	-1,8
Västerbergslagens Kraft AB	100 %	62,1	40,1	13,1	12,0
Krafttanken AB	100 %	-	-	-0,2	0,0
Wessman Vatten & Återvinning AB	100 %	-3,3	-0,7	2,0	1,3
WBAB	50 %	0,0	0,0	0,0	0,0
Västerbergslagens Energi AB	28,6 %	12,6	7,9	2,2	2,2
Västerbergslagens Elförsäljning AB	28,6 %	-5,4	1,6	1,4	1,3
Västerbergslagens Elnät AB	28,6 %	20,5	26,9	20,0	19,2
Totalt		131,1	162,5	90,0	65,6
Totalt exklusive moderbolaget Stadshus AB		119,7	82,4	51,8	31,2

5.2 Investeringar

Denna redovisning avser de nio bolag som vi äger fullt ut (100 procent) eller till hälften (50 procent). Dessa bolag har planerat att i år investera för totalt 291 miljoner kronor. Ungefär 133 miljoner kronor har bokförts under årets första åtta månader. Till årets slut väntas investeringarna uppgå till 302 miljoner kronor.

Bolagens investeringar

Miljoner kronor

	Jan-aug 2024	Helår 2024		
	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Ludvika kommun Stadshus AB	-	-	-	-
Ludvikas Stadsnät AB	-	-	27,3	+27,3
Ludvika Kommunfastigheter AB	61,5	111,5	153,3	+41,8
LudvikaHem AB	44,0	50,5	50,5	-
Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB	-	-	-	-
Västerbergslagens Kraft AB	1,9	10,0	8,7	-1,3
Krafttanken AB	-	-	2,7	+2,7
Wessman Vatten & Återvinning AB	25,3	118,2	60,0	-58,2
WBAB	0,5	-	0,5	+0,5
Totalt	132,7	290,7	302,5	+11,8

Störst investeringsvolym finns inom fastighetsområdet, hos Ludvika Kommunfastigheter och det allmännyttiga bostadsbolaget LudvikaHem.

Betydande investeringar görs också inom VA-systemet, där ombyggnad av reningsverk och pumpstationer samt förnyade ledningsnät är några av årets projekt.

6 Uppföljning av verksamhetsmålets resultatmätt

Grundskoleelevernas kunskapsresultat ska förbättras

Ludvika ska bli en av landets bästa skolkommuner. Utbildningen och kunskaperna ska förbättras, så att ungdomar efter sin skoltid står väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Ett mått på kunskapsresultat i grundskolan är avgångselevernas snittbetyg (meritvärdet), som mäter alla elevers betyg i alla 17 ämnen. En längre tid har vi varit på den nedre halvan bland landets kommuner. Betygssnittet har i regel legat kring 211–213 av maximala 340, men steg 2023.

Definition och källa

Måttet visar genomsnittligt meritvärde (bokstavs-betyg omräknat till sifferbetyg) för elever som avslutar grundskolan i årskurs 9 med godkänt betyg i åtminstone ett ämne.

Maximalt meritvärde är 340 (17 ämnen à 20 poäng).

Måttet avser elever i kommunala skolor belägna i kommunen.

Måttet hämtas från Skolverket och kolada.se.

Resultatmättet förbättrades i år men målvärdet uppnåddes ändå inte

Även i år steg det genomsnittliga meritvärdet för avgångselever i kommunens grundskolor. Betygen steg till 216 av maximala 340, att jämföra med 213 i fjol.

Men förbättringen var inte riktigt stor nog för att vi skulle nå målvärdet, som var en uppgång till 218. Det betyder att denna aspekt av målet *en av landets bästa skolkommuner* inte uppnåddes i år.

Slutbetygen stiger hos oss, när de sjunker i många andra kommuner. Den kombinationen gör att vi i år avancerar till den övre halvan av landets kommuner och att vi är tredje bästa dalakommun.

Vår bild är att den fortsatta ökningen i meritvärdet är ett resultat av ett medvetet arbete med lärmiljö, anpassningar och stöd samt ett systematiskt kvalitetsarbete som nu är inarbetat i hela grundskolans organisation.

Exempel på det vi gör för att varje elev ska kunna lyckas utifrån sina förutsättningar och skaffa sig de kunskaper man ska ha med sig från grundskolan:

- En bra skola har bland annat legitimerade och behöriga lärare, en hög lärartäthet och en utbyggd elevhälsa. Därför satsar vi hårt på rekrytering och kompetensförsörjning. Vi behöver fler behöriga lärare, liksom fler medarbetare med rätt kvalifikationer inom skolans många andra yrken. Därför jobbar vi med både nyrekrytering och kompetensutveckling bland befintliga medarbetare. Vi samarbetar med högskolor genom att lärarstudenter har sin handledda praktik på våra skolor. Vi deltar på jobb- och rekryteringsmässor. Vi har introduktion och mentorsprogram för nyanställda lärare och skolledare, för att ge dem en bra start hos oss. Ett annat exempel är att några av våra anställda som saknar den formella kompetensen tar chansen att på deltid utbilda sig till lärare, samtidigt som de fortsätter jobba deltid under tiden. Vi ser även över möjligheten att ge stöd åt lärare som behöver läsa upp något ämne för att få ut sin legitimation.
- Vi fortsätter Kunskapsresan, vårt utvecklings- och kvalitetsarbete som baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bland inslagen finns regelbundna resultatuppföljningar, kollegialt lärande pedagoger emellan samt rektors pedagogiska ledarskap.
- Vi jobbar med trygghet och studiero och ger extra anpassningar och särskilt stöd till elever i behov.
- Vi genomför lovskola under sport-, påsk och höstlov samt sommarskola. Fler elever få då chansen att höja sina betyg och bli behöriga till gymnasiet.

Gymnasieelevernas kunskapsresultat ska förbättras

Med målet att bli en av landets bästa skolkommuner arbetar vi för att ungdomar efter sin skoltid ska stå väl rustade för fortsatta studier eller jobb.

Gymnasieutbildningen bedrivs i Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU), där kring tre av fyra av de folkbokförda Ludvikaungdomarna studerar. Övriga är på Hitachigymnasiet i Ludvika eller på andra skolor i landet.

Sedan några år hör VBU till landets främsta kommunala skolor för hur många elever som tar examen inom tänkta tre år. Man lyckats även väl med att få många att uppnå grundläggande behörighet till universitet och högskola.

Betygssnittet som mäter alla elevers betyg i alla kurser brukar variera mellan åren. Snittet för Ludvikaeleverna på VBU brukar ligga kring 14,0 av maximala 20.

Definition och källa

Måttet visar genomsnittlig betygspoäng (bokstavsbedömning omräknat till sifferbetyg) för elever skrivna i Ludvika kommun som avslutar sin gymnasieutbildning på VBU med examen eller studiebevis.

Maximal betygspoäng är 20.

Måttet avser elever i VBU:s skolor i Ludvika och Smedjebackens kommuner.

Det preliminära betygssnittet hämtas från VBU. Den slutgiltiga betygspoängen kommer att hämtas från Skolverket och kolada.se.

Preliminärt har resultatmålet förbättrats i år men vi tror inte att målvärdet kommer att uppnås

Först i november publicerar Skolverket sin officiella betygsstatistik för gymnasiet.

Den preliminära genomsnittliga betygspoängen för kommunens avgångselever i VBU:s gymnasieutbildning är i år 13,4 (av maximala 20). Det är en ökning med 0,3 poäng jämfört med fjolårets preliminära siffra på 13,1.

Men Skolverkets officiella betygspoäng var i fjol 13,6 och brukar ligga högre än VBU:s egen preliminära uppgift. Trots det tror vi inte att årets målvärde – 14,1 enligt Skolverkets statistik – kan komma att nås. Det skulle i så fall innebära att denna aspekt av målet *en av landets bästa skolkommuner* inte kommer att uppnås i år.

Några exempel på hur VBU jobbar för att ge eleverna en så god kunskapsutveckling som möjligt:

- Ett nära samarbete med grundskolan gör att elever får rätt stöd från första skoldagen på gymnasiet.
- Vi arbetar systematiskt med fokus på elevernas resultat, med löpande uppföljningar för att vid behov tidigt kunna sätta in rätt individuellt stöd.
- En mycket stor andel behöriga legitimerade lärare skapar goda förutsättningar för hög kvalitet och kontinuitet på undervisningen.
- En målmedveten satsning på kvälls-, helg- och lovskola med engagerade lärare.
- Vi bedriver *Läxhjälpen*, som innebär stöd till elever utanför skoltid.
- Ett samarbete med näringslivet kopplat till både yrkesprogram och högskoleförberedande program. Det ger en verklighetsnära utbildning och leder till att eleverna efter studenten har nära till anställning eller vidare studier.
- Resurser satsas på elevhälsan och ett program för att stödja elever att vara på plats i skolan (det kommunala aktivitetsansvaret).
- Vi har ett program för att anpassa skolgången för elever med sviktande närvaro.
- Fler studiehandledare, nya arbetssätt och rutiner samt omlokalisering har bidragit till att fler elever får stöd.

Utbildningen i förskolan ska stärkas

Utbildningen börjar redan i förskolan, som är viktig för barns utveckling och lärande.

Alla som jobbar inom förskolan behövs och bidrar till verksamhetens innehåll och kvalitet för de kring 1 200 barn som är där varje vecka. Samtidigt blir personalens utbildningsnivå allt viktigare, med tanke på det pedagogiska uppdraget och kraven på likvärdighet. Att många är legitimerade efter en högskoleutbildning ger goda förutsättningar för att barnen ska möta en verksamhet med starkt pedagogiskt innehåll och bra kvalitet även i övrigt.

Definition och källa

Måttet visar andelen personal (årsarbetare) inom förskolan med förskollärlärolegitimation. Måttet avser personal på förskolor i kommunal regi den 1 oktober varje år. Måttet hämtas från Skolverket och kolada.se.

Under senare år har 34–38 procent av dem som jobbar på våra förskolor varit legitimerade, och årets etappmål är 42 procent. Det är en allmän brist på utbildade förskollärare i landet. Därför är det en stor utmaning att klara kompetensförsörjningen och att öka andelen fullt utbildade.

Resultatmålet kan ännu inte följas upp, men vi tror att andelen med förskollärolegitimation har ökat i år

Först i april nästa år publicerar Skolverket sin officiella statistik över hur stor *andel* av kommunernas personal inom förskolan 2024 som har förskollärolegitimation. Men vi tror att *andelen* har stigit. Visserligen har *antalet* legitimerade förskollärare minskat något i år, från 116 vid terminsstarten i januari till 114 i augusti (årsarbeten i bägge fallen). Men samtidigt har antalet barnskötare minskat ännu mer, kopplat till att det har blivit klart färre inskrivna förskolebarn. Det är detta som sammantaget tyder på att *andelen* legitimerade har ökat.

Under flera år växte vår förskola med nya avdelningar för att kunna ta emot fler barn. Men sedan ett par år minskar antalet barn, eftersom det föds betydligt färre än tidigare. När antalet barn minskar drar vi ned på obehörig personal, vilket bidrar till att andelen förskollärare med legitimation stiger.

Några exempel på hur vi jobbar för att behålla och rekrytera tillräckligt många medarbetare med rätt kvalifikationer:

- Vi samarbetar med flera högskolor och universitet, där vi erbjuder praktik till studenter på förskolläroprogrammet.
- Vårt samarbete med Karlstads universitet fortsätter. Tillsammans planerar vi en utbildning där de blivande förskollärarna har sin bas på Samarkands Högskole-Centrum i centrala Ludvika. Vi tror att den lösningen kan passa många som bor här omkring, som av olika skäl inte har möjlighet att studera på plats i Karlstad eller på någon annan högskola på stort avstånd. Karlstad Universitet har valt Ludvika som en av två orter i Dalarna för denna lärocenterförlagda utbildning.
- Några av våra anställda barnskötare läser på deltid till förskollärare, samtidigt som de under tiden också jobbar på en förskola hos oss.
- Vi har introduktion och mentorsprogram för nyanställda förskollärare.
- Vi samarbetar med VBU om en barnskötarutbildning för medarbetare som helt saknar utbildning för arbete inom förskolan.
- Arbetet med Kunskapsresan fortsätter, som syftar till att förbättra kvalitetsarbetet i våra förskolor.

Ungdomar ska kunna sommarjobba hos oss

Att få prova på arbetslivet är något som kan stärka ungas tro på framtiden. Det kan ske genom PRAO, praktik, feriejobb och på flera andra sätt.

Det är bra att så många företag, föreningar och andra arbetsgivare erbjuder sommarjobb till skolungdomar. Det handlar inte bara om att tjäna pengar utan ger också erfarenhet, en fot in på arbetsmarknaden och är förhoppningsvis roligt.

Vi i kommunen vill inte konkurrera med företagen, utan ser att vi kompletterar varandra och ger ungdomarna fler alternativ. Hos oss finns arbetsuppgifter som kanske inte finns någon annanstans, exempelvis inom omvårdnad.

Ett jobb är förstås viktigt för ungdomarna själva, men det är också ett tillfälle för arbetsgivaren att knyta kontakter med dem som kan bli framtidens medarbetare.

För några år sedan var det kring 200 ungdomar som under tre veckor sommarjobbade hos oss inklusive hos de många föreningar som vi samarbetar med. Men därefter har vi aktivt lyckats öka antalet år för år. Målgruppen är de som under året fyller 16–18 år, alltså de som har gått ut grundskolans årskurs 9 och gymnasiet första och andra år.

Definition och källa

Måttet visar antalet ungdomar som sommarjobbar hos våra nämnder, på VBU och i våra bolag LKFAB, LudvikaHem AB och WBAB. I antalet ingår även de som är hos de föreningar som vi samarbetar med och finansierar lönen för. Måttet hämtas från en egen mätning i koncernen.

Resultatmålet försämrades i år och målvärdet uppnåddes inte

Efter fyra års ökning minskade i år antalet sommarjobbade ungdomar i kommunkoncernen. I år tog vi emot 266 ungdomar, mot 298 i fjol.

Därmed nåddes inte målvärdet 288. Denna aspekt av målet *en bra kommun att växa upp i* har inte uppnåtts i år.

Nytt för i år är att många jobbade på våra förskolor och fritidshem. Ännu fler var så kallade solstrålar inom äldreomsorgen och omsorgen av personer med funktionsnedsättning. Bland föreningarna kan Disponentparken i Grängesberg, vid bangolfen vid Väsmansstrand samt som instruktörer vid olika idrotters sommarskolor. Hos bolagen jobbade unga exempelvis vid återvinningscentraler och med gräsklippning och annan skötsel av fastigheters utemiljö.

Timplönen var 83 kronor för de yngre och 100 kronor för de äldre, och tre veckors arbete gav cirka 7 500 kronor respektive 9 000 kronor.

Vi behöver fortsätta ta fram arbetsuppgifter som kan passa nya grupper och vi kan informera och marknadsföra oss mer. Vi vill också utveckla den goda dialogen med föreningarna, för att den vägen få fram arbetsuppgifter. Parallellt vill vi ha dialog med och samordna oss med de företag som också behöver personal sommartid.

Färre barn ska leva i familjer med ekonomiskt bistånd

Barn och unga ska växa upp i trygga miljöer, må bra och känna framtidstro.

En sida av en bra uppväxt är att leva i en familj med tillräckliga ekonomiska och andra resurser. I praktiken innebär det oftast att de vuxna försörjer sig själva genom arbete eller studier.

Men de som har svårt att försörja sig kan, efter en behovsprövning, få samhällets stöd. I vår kommun är det jämförelsevis många barn och unga som lever i familjer som får ekonomiskt bistånd och det långvariga mottagandet är högt.

Som mest var det kring 600 barn i åldern 0–18 år som 2018–2020 levde i familjer med ekonomiskt bistånd (årsgenomsnitt). Men därefter har vi sett en stadig minskning till inte fullt 340 i fjol.

Definition och källa

Måttet visar antalet barn 0–18 år som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd. Mätningen görs per månad och visas som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade 12-månadersgenomsnittet. Den som inte kan försörja sig själv och sin familj kan enligt socialtjänstlagen ansöka om ekonomiskt bistånd från kommunen. Biståndet är behovsprövat och består av försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrig. Försörjningsstödet ska täcka mer regelbundna utgifter som mat, kläder, hygien och boende. Bistånd till livsföringen i övrigt ska täcka kostnader för behov som uppstår då och då, exempelvis tandvård och glasögon.

Resultatmålet har förbättrats i år och vi tror att målvärdet kommer uppnås

Den önskade minskningen av antalet barn i familjer med ekonomiskt bistånd fortsätter. I augusti var antalet 315, mot 336 vid årets början.

Därmed kommer med stor säkerhet årets målvärde, som är 380 eller färre, att uppnås. Denna aspekt av målet *en bra kommun att växa upp i* är alltså på god väg att nås i år.

Det minskade behovet av ekonomiskt bistånd beror på att fler har blivit självförsörjande när de har kommit ut i jobb eller studier. Andra kan ha fått sjukersättning från statliga Försäkringskassan.

Portvaktsprojektet är ett konkret exempel på det vi gör. Det riktar sig till personer som har ekonomiskt bistånd och som varit utan jobb en längre tid eller som är nyanlända och ännu inte har etablerat sig på arbetsmarknaden. Vårt allmännyttiga bostadsbolag LudvikaHem anställer personer i denna grupp som portvakter, med hjälp till finansieringen av Arbetsförmedlingen. På så sätt kommer fler i arbete samtidigt som man skapar tryggare boendemiljöer.

Det är förstås positivt att färre behöver ekonomiskt stöd. Samtidigt är det viktigt att nämna att det, trots nedgången, fortfarande är en stor grupp invånare som inte är fullt självförsörjande. Jämfört med riket och övriga Dalarna är siffrorna alltså höga.

Störst effekt på det ekonomiska biståndet får vi när hela kommunens organisation bidrar till det gemensamma målet, exempelvis genom att många olika verksamheter ordnar praktikplatser för personer som behöver arbetsträna och komma ut i sysselsättning. Vi kan också bli ännu bättre på att prioritera familjeförsörjare och dem som står långt från arbetsmarknaden, när det gäller insatser som kan minska behovet av ekonomiskt bistånd. Vi erbjuder också förebyggande budgetrådgivning.

Befolkningen ska öka

I december 2023 fanns kring 26 400 folkbokförda invånare, vilket innebar en ökning med cirka 50 personer jämfört med året innan. Ökningen innebar ett trendbrott, efter en period med minskande befolkning. Fler invånare ger resurser, ett ökat underlag för service och underlättar etableringar. För att folkmängden ska kunna växa behövs en ordentlig inflyttning, eftersom vi vet att särskilt många yngre brukar flytta för att utbilda sig eller jobba. Därför är det mycket positivt att vår kommun nu är inne i en stark expansion, där folkmängden ökar just genom inflyttning. Huvudanledningen är att den dominerande arbetsgivaren Hitachi Energy sedan något år rekryterar många nya medarbetare (sidan 13). Även andra företag växer.

Definition och källa

Måttet hämtas från SCB:s officiella befolkningsstatistik avseende folkbokförda personer.

Resultatmålet har förbättrats i år och vi tror att målvärdet kan uppnås

Antalet folkbokförda invånare fortsätter att öka. Hittills i år har folkmängden stigit med 134 personer till 12 536, att jämföra med 26 402 vid årets början.

Men trots uppgången kan det bli svårt att nå årets målvärde 26 750. Om årets ökningstakt håller i sig blir det kring 12 600 invånare vid årets slut. Det skulle betyda att denna aspekt av målet *en tillväxtkommun* inte kommer att nås i år.

Men vi menar att man ändå kan anse att målvärdet är på god väg att nås. Folkmängden ökar trots att det numera föds så få barn. Med mer normala födelsesiffror 2022–2024 hade folkmängden nu varit mer än 200 personer större, och vi hade haft goda möjligheter att nå målvärdet 26 750. Måttet och målvärdet handlar i första hand om att växa genom inflyttning. Och 2023 och hittills 2024 har vi haft en sammanlagd nettoinflyttning som överträffar den nivå som upptrappningen av målvärdena tar sikte på.

Det väntas ske en fortsatt inflyttning och befolkningsökning, kopplat till de stora investeringar och många ytterligare nyanställningar som Hitachi Energy planerar för i Ludvika de närmaste åren. Det är däremot mer osäkert i vilken takt inflyttningen kan ske. Inte minst behövs nya bostäder, men även exempelvis skola, annan samhällsservice och fritidsutbud måste hänga med.

Vi kan påverka folkmängden genom insatser som ökar kommunens attraktivitet både hos befintliga invånare och hos dem vi vill ska flytta hit. Några exempel:

- Vi har överenskommelser med privata fastighetsbolag om nybyggnation av bostäder i centrala Ludvika, där efterfrågan är starkast. Även flera andra byggprojekt pågår respektive planeras runt om i kommunen.
- Vårt bostadsbolag LudvikaHem tar fram nya lägenheter för inflyttare. Under 2024 har exempelvis många lägenheter blivit uthyrda efter renovering. Fler liknande insatser planeras med kort varsel, för att fler ska kunna få ett första boende.
- Vi tar fram nya områden för bostadsbyggande. I dag finns planlagd mark för 1 000 bostäder. Vi arbetar för en planberedskap för 3 000 bostäder till 2030, med en blandning av hyresrätter, bostadsrätter och småhus i olika kommundelar.
- I fjol startade vi engelskspråkig grundskola upp till 50 procent, med svensk läroplan, och i år startades engelskspråkig internationell gymnasieskola.
- Vi planerar för att bygga en aktivitetshall i Marnäs i Ludvika tätort för evenemang inom idrott, kultur, mässor med mera.

Fler arbetstillfällen ska skapas

Vår kommun ska växa och det ska skapas fler arbetstillfällen här. När fler kommer i arbete skapas resurser, ökar skatteintäkterna och ges nya möjligheter för framtiden. Fler jobb bör exempelvis betyda att fler väljer att bosätta sig här.

Företag och offentlig sektor sysselsätter närmare 13 000 personer här, varav flertalet i privat sektor där industrin är stark. De allra flesta företag är mindre eller medelstora, men framför allt Hitachi Energy och Spendrups Bryggeri hör till Dalarnas allra största.

Mycket positivt sker nu i det lokala näringslivet. Hitachi Energy har bara de senaste åren vuxit med i storleksordningen 1 500 medarbetare och man räknar med att växa ungefär lika mycket till de närmaste åren. Även andras framgångar bidrar till fler jobb.

Definition och källa

Måttet hämtas från SCB:s statistikprodukt Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), som med administrativa data beskriver utbudet av arbetskraft och läget på arbetsmarknaden. Bland annat visas sysselsättning och jobbpendling i landets kommuner. Uppgifterna gäller den folkbokförda befolkningen 15–74 år. Statistiken publiceras varje månad. Vi redovisar den som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade 12-månadersgenomsnittet.

Resultatmålet har förbättrats i år och vi tror att målvärdet kommer uppnås

Fler och fler jobbar på en arbetsplats någonstans i vår kommun. Hittills i år har antalet ökat med 174 personer, från 12 724 till 12 898. Om årets ökningstakt håller i sig kommer antalet sysselsatta att överstiga 13 000 vid årets slut.

Därmed kommer med stor säkerhet årets målvärde 12 800 att överträffas. Denna aspekt av målet *en tillväxtkommun* är alltså på god väg att nås i år.

Exempel på vad vi gör för att underlätta för att det ska bli fler jobb:

- Vi arbetar efter vår näringslivsstrategi *Framtidens hållbara tillväxtkommun*. Strategin står på tre ben: attraktivitet och tillväxt, förutsättningar för företagande samt kommunorganisationen. De konkreta punkterna för att öka kommunens attraktivitet handlar om sådant som bostäder, skola, fritidsaktiviteter, evenemang och infrastruktur. Inom förutsättningar för företagande finns exempelvis kompetensmatchning, företagsutveckling och nätverk. Strategin är framtagen i dialog med representanter för lokala företag.
- Vi har en nära dialog med de företag som nu nyrekryterar, för att ge goda förutsättningar för att attrahera nya medarbetare när det gäller bostäder, skola och mycket annat.
- Vi har skapat byggklara tomter för etableringar på handelsområdet Lyviksberget och industriområdet Björnmossen.
- Vi medfinansierar NyföretagarCentrum. Vi är också med och finansierar Ung företagsamhet, där gymnasieelever tränar och utvecklar sin kreativitet och sitt entreprenörskap genom att driva företag.

Vi vill att företagarna ska vara nöjda med det lokala företagsklimatet

Vår kommun ska fortsätta växa och utvecklas. För att vara fortsatt konkurrenskraftig krävs bland annat att Ludvika är en bra plats att driva företag på.

Det kan finnas olika uppfattningar om vad som är ett bra företagsklimat. Det kan handla om områdets attraktivitet, dialogen med kommunen, infrastruktur, tillgången till arbetskraft samt kommunens myndighetsutövning.

Resultatmålet förbättrades i år och målvärdet uppnåddes

Ludvikaföretagens betyg på det lokala företagsklimatet fortsätter att förbättras.

Vid årets mätning steg betyget till över 3,3 (av maximala 6), mot 3,1 i fjol.

Därmed nåddes målvärdet 3,3. Det betyder att denna aspekt av målet *en tillväxtkommun* uppnåddes i år.

Det är mycket glädjande att betyget nu har förbättrats två år i rad. Det hade inte kunnat ske utan samarbetet med näringslivet runt om i kommunen och de organisationer som jobbar med företagsfrågor på lokalplanet. Men trots att kurvan alltså pekar uppåt är vi inte nöjda. Vi vill *i dialog* ytterligare öka vår attraktionskraft och utveckla nya sätt att samarbeta med och bemöta företagen och ge den service de behöver.

Bland det som vår kommunala organisation främst behöver förbättra finns service och bemötande samt tillgängligheten hos tjänstepersoner och politiker. Det kan vi konstatera efter att ha djupintervjuat ett 40-tal representanter för företag samt ha vänt oss brett till företagare med en enkät.

Några prov på vad vi gör för att stärka företagsklimatet:

- Sedan en tid jobbar vår koncernledning med att gemensamt förbättra företagsklimatet. Hela vår organisation har både ansvar och möjlighet att bidra.
- Vi har ökat bemanningen på näringslivsenheten, för att kunna jobba med näringslivsutveckling och ge service till företag i hela kommunen.
- Varje vecka har vi öppet hus för företagare och intresserad allmänhet. Där kan man diskutera och ställa frågor om allt spännande som nu sker i vår kommun.
- Vi har genomfört en omorganisation som vi tror ger bättre möjligheter att både utveckla servicen till företag i bland annat tillståndsfrågor och samtidigt klara rådande tillväxtutmaningar utifrån vår roll i framför allt byggprocessen.
- Vi vidareutvecklar företagslots, som är en snabbväg in i kommunorganisationen för företagare som kanske behöver hjälp med flera olika frågor.
- Kommunledningen besöker regelbundet företag i alla kommundelar, vilket ger kunskap om deras villkor och samtidigt möjligheter till dialog i konkreta frågor.

Definition och källa

Måttet hämtas från Svenskt Näringslivs årliga enkät om det lokala företagsklimatet i landet. Måttet visar företagens genomsnittliga svar på frågan *Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i din kommun?* Betyget sätts på en sexgradig skala: Dåligt=1, Inte helt godtagbart=2, Godtagbart=3, Bra=4, Mycket bra=5, Utmärkt=6. Enkäten går till omkring 200 företag och arbetsställen i vår kommun, i första hand till Svenskt Näringslivs medlemmar. Ungefär hälften av företagen brukar svara på enkätens frågor. De allra flesta företagen i undersökningen har 1–25 anställda.

Vi vill att äldre ska vara nöjda med sin äldreomsorg

I hela kommunen ska man kunna bo bra, leva ett gott liv och ta del av service och insatser av god kvalitet. I högre åldrar är det många som behöver hemtjänst eller bo på ett äldreboende.

Enligt undersökningar är de allra flesta nöjda med sin äldreomsorg.

Resultatmättet förbättrades i år men målvärdet uppnåddes ändå inte

Fler är nu nöjda med sin äldreomsorg. Vid årets mätning steg andelen nöjda till 83 procent, mot 80 procent i fjol. Uppgången syns på äldreboendena.

Trots förbättringen uppnåddes inte målvärdet 89 procent nöjda pensionärer. Det betyder att denna aspekt av målet *en bra kommun att leva i* inte uppnåddes i år.

Vi tycker förstås att det är bra att det i år är fler som säger sig vara nöjda med sin äldreomsorg. Men vi hade hoppats på en större förbättring.

Några exempel på vad vi gör för att ge god omsorg och service och gott stöd:

- Vi vill förbättra personalkontinuiteten i hemtjänsten, så att den enskilde pensionären i högre grad träffar och får hjälp av samma personer ur personalen. Undersökningar pekar på att de allra flesta föredrar att få sin vård och omsorg av en mindre personkrets. Det ger en ökad trygghet när man lär känna varandra, vilket i sin tur också kan bidra till att själva insatsen utförs på ett likartat sätt varje gång.
- Inom hemtjänsten erbjuder vi möjlighet att kunna fortsätta att sköta sin medicinering självständigt via en läkemedelsautomat, och på så vis också minska antal personella besök och öka personalkontinuiteten.
- Vi arrangerar fler sociala aktiviteter på äldreboendena. Vi förbättrar också inne- och utemiljön, genom arbetsgrupper med representanter för bland annat hyresgäster och personal.
- På äldreboendena uppmärksammas jul, midsommar och andra högtider genom att vi anpassar både maten och måltidsmiljön.
- De på äldreboenden erbjuds en patientansvarig sjuksköterska, för att öka trygghet och få en mer patientsäker vård.

Definition och källa

Måttet hämtas från Socialstyrelsens rikstäckande enkät *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?*, som visar den upplevda kvaliteten i hemtjänst och på äldreboende.

Måttet avser andelen personer 65 år eller äldre som på frågan *Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har/ditt äldreboende?* har svarat att de är *mycket eller ganska nöjda*. Alltså de som svarat något av de två positiva svarsalternativen på en femgradig skala.

I år var svarsfrekvens hos oss 53 procent inom hemtjänst och 33 procent på särskilt boende. I första hand besvarar personen frågorna själv, men vid behov kan hen ta hjälp av till exempel en anhörig, vän eller god man.

Mat- och restavfallet i återvinningen ska minska

Vi ska vara pådrivande när gäller hushållning med resurser. En del är att underlätta för invånare och företag att minska sin miljö- och klimatpåverkan. Det ska vara lätt att göra rätt.

Konsumtionen påverkar miljö och klimat. Att minska förbrukningen och förebygga avfall ger förstås störst miljövinst, men det är också viktigt att återanvända och återvinna så mycket som möjligt av det avfall som ändå uppkommer.

Under senare år hade det i vår kommun årligen samlats in kring 5 000 ton mat- och restavfall, motsvarande 180–190 kilo per person.

Vi jobbar för att avfallet ska minska främst genom en allmänt minskad konsumtion, men även genom ett minskat matsvinn och en ökad insamling av matavfall, förpackningar och returpapper som sedan återvinns. Våra målvärden följer Avfall Sveriges 25/25-mål: den totala mängden mat- och restavfall ska minska med 25 procent per person till 2025, jämfört med utgångsåret 2015.

Definition och källa

Måttet visar insamlat mat- och restavfall, i kilo per person och år.

Måttet baseras på en egen mätning hos WBAB, vårt bolag inom återvinning. Måttet publiceras av Avfall Sverige och på kolada.se.

Matavfall är sådant som blir över efter att man har lagat mat eller ätit, exempelvis rester av kött, fisk och skaldjur, pasta och frukt.

Restavfall är det som återstår sedan matavfallet och de förpackningar som kan materialåtervinnas har sorterats ut. Det kan röra sig om blöjor, kuvert och tops.

Beräkningen av antal personer utgår från vår folkmängd, som justeras med hänsyn till fritidshus, gästnätter och in-/utpendling.

Därmed fås en mer rättvisande bild av hur många som skapar avfall.

Mätningen görs per månad och visas som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade 12-månadersgenomsnittet.

Resultatmålet har förbättrats i år och vi tror att målvärdet kommer uppnås

Den önskade minskningen av avfallsmängderna fortsätter att minska. I augusti var mat- och restavfallet 172 kilo per person och år, mot 173 kilo i fjol.

Därmed kommer med stor säkerhet årets målvärde, 178 kilo per person, att uppnås. Det tyder på att denna aspekt av målet *en hållbar kommun* kommer nås i år.

Det är bra att den totala mängden mat- och restavfall fortsätter att minska. Och ur ett hållbarhetsperspektiv är det bra om det just är restavfallet som sjunker. Via biologisk återvinning återgår ju matavfallet till kretsloppet som biogas och biogödsel.

För några år sedan började ett modernt återvinnings- och avfallssystem införas. Alla villa- och fritidshushåll har matavfallsinsamling och möjlighet till bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper. Matavfall samlas också in från alla flerbostadshus och kommunala storkök. Vi har också börjat samla in matavfall hos företag. En annan del är att öka insamlingen av förpackningar och returpapper från LudvikaHems hyreslägenheter. I takt med att fler sorterar, kommer framför allt restavfallet kunna minska steg för steg.

För att vi på sikt ska kunna minska avfallet behöver hela samhället hjälpas åt. Vi behöver alla ändra vår konsumtion och våra vanor för att minska klimatpåverkan.

Matsvinnet i våra skolrestauranger ska minska

Matsvinn är livsmedel som slängs, men som hade kunnat konsumeras om det hade hanterats annorlunda. Beräkningar säger att en tredjedel av den mat som produceras globalt aldrig hamnar på någons tallrik. Svinnet förekommer i hela produktions-, försäljnings- och konsumtionskedjan och innebär att klimat- och miljöbelastningen från livsmedel blir onödigt stor.

En vanlig dag serverar vi kring 5 000 måltider till barn på förskolan, till skolelever och till pensionärer inom äldreomsorgen. Vi köper in lite mer än 600 ton livsmedel årligen.

Vi vill minska matsvinnet genom att maten landar i magen hos matgästerna och för klimatet skull, men också för att hushålla med pengarna. Ett annat skäl är att visa vägen och inspirera barn och unga. De senaste åren har svinnet i våra skolrestauranger varit ungefär som Dalasnittet.

Resultatmålet har förbättrats i år men vi tror ändå inte att målvärdet kommer uppnås

Under vårterminen fortsatte matsvinnet att minska på skolrestaurangerna. Svinnet var då 34 gram per portion, mot 35 gram under hela fjolåret.

Men trots förbättringen tror vi att det blir svårt att nå målvärdet för helåret, som är 32 gram per portion i genomsnitt för vår- och höstterminens mätningar. Denna aspekt av målet *en hållbar kommun* kommer alltså knappast att nås i år.

Mycket görs för att minska svinnet.

Vi lagar mat efter det antal elever som vi har fått rapport om är på plats just den dagen, utifrån vilka som är frånvaroanmälda. Andra delar är att lägga upp lagom mycket på bufféerna, använda rester som ingredienser kommande dagar och följa bäst-före-datum och sista förbrukningsdag. På Kyrkskolan pågick under höstterminen 2023 ett projekt med schemalagda måltider, där vi såg att mer mat hamnade i elevernas magar.

Genom det vi kallar klimatlådor tar vi vara på den tillagade mat som inte kan sparas till kommande måltider. Exempelvis måltidspersonal och de som jobbar i förskolan, skolan och på äldreboenden erbjuds att till självkostnadspris köpa med sig överbliven mat efter att dagens servering är avslutad.

Kostpersonal och pedagoger kommer fortsätta förklara för barn och ungdomar hur livsmedel och svinn påverkar klimatet och att det spelar roll vad var och en gör. Vi vill även se över miljön i restaurangerna för att skapa bättre matro.

Kostpolicyn visar vårt sätt att se på kosten i alla verksamheter där måltider serveras. Bland annat sägs att vi ska arbeta för hållbarhet i alla steg från upphandling av livsmedel till tillagning, servering och hantering av svinn. Policyn gäller alla nämnder och helägda bolag och betonar att vi behöver hjälpas åt för att lyckas.

Definition och källa

Måttet visar mängden livsmedel som slängs i våra skolrestauranger, i gram per portion. Mätningen avser det som kallas serverings- och tallrikssvinn och görs två gånger per år: under två veckor på våren och två veckor på hösten. Måttet baseras på en egen mätning i kommunen, som också rapporteras till Dala Avfall där alla Dalakommuner deltar. Vi har även börjat mäta i förskolan och äldreomsorgen, men dessa siffror redovisas ännu inte.

Våra fordon ska köras på fossilfria drivmedel

En minskad klimatpåverkan från resor och transporter bidrar till att uppfylla miljömålen, där fossila bränslen som bensin och diesel ska fasas ut.

De senaste åren har våra verksamheter använt kring 300 fordon, varav flertalet personbilar. Resten är tunga fordon och arbetsmaskiner av olika slag. Merparten av resandet sker som en naturlig del av exempelvis hemtjänst och fastighetsskötsel. Till det kommer resor till och från möten, utbildningar med mera.

Vi ska inte ha fler fordon än vad som behövs för att utföra våra uppdrag. Färre transporter och ett minskat resande ger förstås störst miljövinst, men det får inte gå ut över uppdraget att leverera tjänster till invånarna. En stor del av lösningen är därför att gå över till hållbara drivmedel och moderna fordon. Vi vill ha en fordonsflotta som står på fyra ben: rena elfordon, laddhybrider, elhybrider samt dieslar som körs på fossilfri biodiesel. Mixen ger en trygghet där vi vid en kris inte behöver förlita oss på bara en typ av drivmedel. Efter ett aktivt arbete under senare år körs de flesta av våra fordon med fossilfria drivmedel. Målet är en helt fossilfri fordonsflotta 2025.

Definition och källa

Måttet visar antalet fordon i våra verksamheter som fullt ut eller främst körs på fossilfria drivmedel som el och biodrivmedel.

Måttet avser all slags fordon: personbilar, arbetsfordon, lastbilar, entreprenadmaskiner m.m.

Måttet avser fordon som används långsiktigt oavsett om det sker genom att äga, leasa, hyra eller på annat sätt.

Måttet hämtas från en egen mätning i kommunkoncernen som omfattar våra nämnder, LKFAB, LudvikaHem samt vår andel av VBU och WBAB.

Resultatmålet har förbättrats i år och vi tror att målvärdet kommer uppnås

Allt fler av våra fordon körs med fossilfria drivmedel. I år har vi ökat från 237 till 241 – varav 25 rena elfordon, 100 hybrider och 116 som tankas med biodiesel. Andelen som körs fossilfritt har stigit från 86 till 87 procent.

Vi tror att vi under resten av året kommer fortsätta öka så mycket att årets målvärde, 245 fordon, kommer uppnås. Denna aspekt av målet *en hållbar kommun* är alltså på väg att nås i år.

Det kan nämnas att särskilt antalet personbilar fluktuerar i år, vilket försvårar tolkningen av hur det går med antalet och andelen fordon som körs fossilfritt. Det pågår nämligen ett stort utbyte och ibland tar vi in nya bilar innan de gamla säljs eller återlämnas.

Så här minskar vi klimatpåverkan från fordonssidan:

- Traditionella drivmedel ersätts med fossilfria, som biodieseln HVO100 som görs av restprodukter från livsmedelsindustrin. När vi snart kan börja använda vår tank i Fredriksberg kommer våra fordon kunna köras fossilfritt i hela kommunen.
- Bensindrivna personbilar ersätts med rena elbilar och vi har också börjat testa eldrivna tyngre fordon. Därför installeras allt fler laddstolpar i anslutning till våra fastigheter i hela kommunen.
- Vi har en fordonspool med personbilar och elcyklar, som flera verksamheter delar på. Med ett effektivt utnyttjande räcker det med färre bilar, vilket ger en minskad miljöpåverkan och dessutom lägre kostnad.
- Vi gör oss av med fordon, som inte ersätts med nya. Exempelvis har vi sålt äldre entreprenadmaskiner och lätta lastbilar, som inte längre behövdes. Dessutom leder nya arbetsformer och beteendeförändringar till ett minskat resande, som innebär att vi inte behöver lika många bilar som tidigare. Vidare att vi cyklar, går och åker kollektivt mer än tidigare.

Energianvändningen i våra lokaler ska minska

En stor del av koldioxidutsläppen kommer från fastigheter. En minskad energianvändning i våra lokaler bidrar till att uppfylla miljömålen, där exempelvis fossila bränslen ska fasas ut. Totalt äger vi en byggnadsyta på cirka 485 000 kvadratmeter (m²), varav ungefär 145 000 m² hyrs ut.

Det är många faktorer som påverkar den genomsnittliga användningen i de stora lokalytor som det handlar om. Underliggande ger det systematiska energiarbetet resultat. Den genomsnittliga energianvändningen påverkas också när lokaler tillkommer eller avvecklas, eftersom de nya i regel är mer effektiva än hela beståndet.

Våra målvärden följer Parisavtalets minskning med 30 procent senast till 2030, jämfört med utgångsåret 2007.

Resultatmättet har förbättrats i år men vi tror inte att målvärdet kommer uppnås

Energianvändningen i våra lokaler minskar. I augusti var användningen 146 kilowatttimmar per kvadratmeter, mot 149 kWh i fjol.

Men förbättringen är inte stor nog för att årets målvärde 140 kWh/kvadratmeter ska nås. Vi tror inte att denna aspekt av målet *en hållbar kommun* kommer nås i år.

Det är bra att vi ser en nedåtgående trend, som vi tror är resultatet av det systematiska energiarbetet..

Exempel på konkreta åtgärder som i år har lett till minskad användning lokalt:

- Fönsterbyte och efterföljande driftoptimering på kontorsbyggnaden Valla, i centrala Ludvika.
- Utbyte av belysning till LED i fordonsverkstaden på Gonäsvägen, Ludvika.
- Driftoptimeringar på Solviksskolan och Lorensberga skola.

Men fler och bredare åtgärder krävs för att målet till 2025 ska nås – allt från att bygga nytt till beteendeförändringar hos dem som använder lokalerna. Det finns en stor potential vid ny- och ombyggnationer, men som samtidigt innebär investeringskostnader. Parallellt behövs också mindre insatser, som kan göra stor skillnad utan att kosta särskilt mycket.

Definition och källa

Mättet baseras på en egen mätning hos vårt bolag Ludvika Kommunfastigheter AB (LK FAB). Mättet avser mängden inköpt energi, per kvadratmeter, i bolagets verksamhetslokaler liksom i de lokaler som fortfarande ägs direkt av kommunen. Efter mätningen görs en normalårskorrigerig. Den ger en mer rättvisande bild av den underliggande användningen, som inte störs av att utomhustemperaturen varierar mellan åren. Mätningen görs per månad, och redovisas under året som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade 12-månadersgenomsnittet.

7 Uppföljning av de finansiella målen

Oförändrad skattesats, bortsett från eventuella skatteväxlingar

Målet är uppnått

Den kommunala skattesatsen har i år varken höjts eller sänkts, bortsett från den skatteväxling på 1 öre som har gjorts med Region Dalarna.

Tillräckligt ekonomiskt överskott för femårsperioden 2020–2024

Vi tror inte att målet kommer uppnås

Det *underliggande* resultatet för 2020–2024 väntas bli 1,0 procent av periodens intäkter i form av skatt och bidrag. Därmed tros inte målet på minst 2 procent nås.

Baserat på prognos för 2024 kommer vi 2020–2024 få in dryga 9,5 miljarder kronor i form av kommunalskatt, generella statsbidrag och kommunal-ekonomisk utjämning. Periodens sammanlagda underliggande resultat väntas bli 96 miljoner kronor, motsvarande 1,0 procent av periodens intäkter.

Kommunens underliggande resultat

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	Prognos 2024	Prognos 2020-24
Intäkter i form av skatt, generella statsbidrag och utjämning	1 770	1 834	1 900	1 986	2 063	9 553
Underliggande resultat	35	42	56	-3	-34	96
Varav balanskravsresultat	35	-98	56	-3	-38	-47
realisationsförluster	-	6	-	-	4	10
extraordinära poster	-	134	-	-	-	134
Underliggande resultat, som andel av skatter och bidrag	2,0 %	2,3 %	3,0 %	-0,1 %	-1,7 %	1,0 %

Målet handlar om den underliggande förmågan att skapa överskott.

Utgångspunkten är balanskravsresultatet som redan är rensat från främst reavinster, som inte är kopplade till den egentliga verksamheten (avsnitt 2.4).

Av samma skäl räknas även reaförluster och extraordinära poster bort.

En tillräckligt stor del av investeringarna under femårsperioden 2020–2024 ska finansieras med egna medel

Vi räknar med att överträffa målet

Målet om en självfinansieringsgrad på minst 80 procent väntas komma att överträffas för femårsperioden 2020–2024, med en prognos på 88 procent.

Baserat på prognos för 2024 kommer nämnderna 2020–2024 investera för 332 miljoner kronor. Allt tros kunna genomföras utan att vi behöver låna.

Finansieringen sker i stället fullt ut med de avskrivningar, nedskrivningar och överskott som görs. Periodens självfinansieringsgrad tros bli 88 procent.

Nämndernas investeringar inom skattefinansierad verksamhet

Miljoner kronor

	2020	2021	2022	2023	Prognos 2024	Prognos 2020-24
Investeringar	71	65	61	71	65	332
Finansiering med egna medel	69	67	107	42	6	293
Varav av- och nedskrivningar	33	34	47	41	44	198
resultat efter finansiella poster	37	36 ^a	59	1	-38	95
Självfinansieringsgrad	98 %	106 %	175 %	59 %	10 %	88 %

a. Det redovisade resultatet 2021 var -98 miljoner kronor, men har justerats för extraordinära nettokostnader på 134 miljoner kronor.

8 Uppföljning av personalmålens resultatmätt

Uppföljning av personalmålens resultatmätt

	Utfall				Målvärde 2024	Bedömning av om målvärdet kommer nås vid årets slut
	2022	2023	Aug 2024	Förändring 2024		
Ökad frisknärvaro						
Antal medarbetare som har tagit ut friskvårdsbidraget den senaste 12-månadersperioden	978	983	854		1 100	Nej
Tillsvidareanställda medarbetare med högst 5 sjukdagar den senaste 12-månadersperioden	693	942	901		850	Ja
Minskad sjukfrånvaro						
Total sjukfrånvaro	10,8 %	10,1 %	10,2 % ^a		8,75 %	Nej
Korttidsfrånvaro, dag 1–7	4,2 %	3,7 %	3,6 % ^a		3,0 %	Nej

6a. Det säsongsrensade och utjämnade 12-månadersgenomsnittet.

Fler medarbetare ska använda friskvårdsbidraget

Resultatmättet har försämrats i år och vi tror inte att målvärdet kommer nås

Under årets första åtta månader minskade antalet medarbetare som tar ut friskvårdsbidraget på maximalt 2 000 kronor per år. I augusti var det 854 personer som hade tagit ut bidraget under den senaste 12-månadersperioden, mot 983 i fjol.

Det ser därmed inte ut som att vi kan nå den önskade uppgången till 1 100 personer. Denna aspekt av målet *ökad frisknärvaro* ser inte ut att kunna nås i år.

Fler medarbetare ska ha högst några få sjukdagar per år

Resultatmättet har försämrats i år men vi tror ändå att målvärdet kommer nås

Januari–augusti minskade antalet tillsvidareanställda som helt saknar sjukfrånvaro eller som bara har några få sjukdagar under ett år. I augusti var det 901 personer som hade haft högst fem sjukdagar de senaste 12 månaderna, mot 942 under fjolåret.

Men vi tror ändå årets målvärde, som är 850 personer, kommer nås. Denna aspekt av målet *ökad frisknärvaro* kommer antagligen nås i år.

Den totala sjukfrånvaron ska minska

Resultatmättet har försämrats i år och vi tror inte att målvärdet kommer nås

Under årets första åtta månader steg den totala sjukfrånvaron, från 10,1 procent i fjol till 10,2 procent i augusti (12-månaderssnitt i bägge fallen).

Det blir därför mycket svårt att nå årets målvärde, som är en minskning till 8,75 procent. Denna aspekt av målet *minskad sjukfrånvaro* kommer knappast att nås i år.

Korttidsfrånvaron ska minska

Resultatmättet har förbättrats i år men vi tror ändå inte att målvärdet kommer uppnås

Januari–augusti sjönk korttidsfrånvaro, som mäts med sjukdagarna 1–7, från 3,7 procent i fjol till 3,6 procent i augusti (12-månaderssnitt i bägge fallen).

Men minskningstakten är för liten för att vi ska nå årets målvärde, som är en nedgång till 3 procent. Denna aspekt av målet *minskad sjukfrånvaro* kommer knappast att nås i år.

De senaste årens pandemi har tydligt påverkat sjukskrivningarna i samhället i stort.

I fjol syntes en viss nedgång, men hittills i år har det inte skett någon märkbar förändring. Fortfarande ligger sjukskrivningarna klart högre än innan pandemin.

Sjukfrånvaron bland nämndernas anställda har många år legat på en nivå som är bland de högsta i landet.

Alla medarbetare ska kunna må bra och ha en bra arbetsmiljö. I fjol genomfördes därför ett kommunövergripande projekt med målet att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron. Utifrån detta beslutades att rehabiliteringsstödet skulle flyttas från företagshälsan till HR. I maj anställdes två rehabspecialister som arbetar med sjukfrånvaron från olika perspektiv: individnivå, gruppnivå och organisationsnivå. Rehabspecialisterna har under året stöttat berörda chefer i ett 50-tal individärenden. Dessutom har man börjat bjuda in chefer vars grupper har hög sjukfrånvaro till ett samarbete med stöd från HR.

Bland övriga insatser för en ökad frisknärvaro kan nämnas:

- På bred front förverkligar vi vår nya värdegrund Lagandan. Den stärker samarbetet och vi-känslan, och gynnar ett arbetsklimat och en kultur som i sin tur främjar trygghet och glädje varje dag. Det tror vi i förlängningen är starka friskfaktorer.
- Arbeta med friskfaktorer utifrån SKR:s modell håller på att införas. Arbetsgrupperna skattar sina friskfaktorer och arbetar tillsammans med hur man ska öka eller bevara sina friskfaktorer. Här jobbar vi med Lagandan!
- Friskvårdstimme och friskvårdspeng.
- Hälsoinspiratörer på arbetsplatserna.
- Vi använder ett systemstöd som underlättar en löpande uppföljning av sjukfrånvaron på den enskilda arbetsplatsen. Uppföljningen ger bättre möjligheter att analysera frånvaron, för att slutligen kunna sätta in åtgärder där de mest behövs.

Friskvårdstimme och friskvårdsbidrag

Vår livsstil påverkar hur vi mår både på jobbet och hemma. Därför vill vi som arbetsgivare underlätta för medarbetarna att gör aktiva hälsosamma val i vardagen och bidra till att förbättra balansen mellan arbete och fritid.

Exempelvis uppmuntrar vi alla anställda att via friskvårdstimmen eller -pengen utöva friskvård.

Den som har möjlighet kan på arbetstid utöva sin valda aktivitet en timme varje vecka.

Ett annat alternativ är att ta ut friskvårdsbidrag, vilket innebär att man gör sin aktivitet på fritiden och att vi som arbetsgivare betalar vad det kostar mot uppvisande av kvitto. Bidraget höjdes 2022 till maximalt 2 000 kronor per år och bekostar enklare former av motion och annan friskvård som gymträning, yoga, massage, rökslutargrupp och kostrådgivning.